

KALEIDOSZKÓP

BARANGOLÁS A NAGYVILÁGBAN
II.

A VERSEKET VÁLOGATTA ÉS FORDÍTOTTA
DABI ISTVÁN

TARTALOM

El szó

BULGÁRIA

BOZSIDAR BOZSILOV (1923-2006)

Körforgás

PETKO BRATINOV (1939)

Vallás

DIMITRINA BUKOVSKA

(Leljek...)

A halál előtt

ZLATAN DANEV

Ima

CVETA DELCSEVA (1960)

(Mindig, amikor a tűznél ülök...)

(Üres kezekkel és kissé éhesen...)

Őszi fa

Szegénység

IVAN DIMCSEV

A beteg

SZTEFAN FILIPOV

Álom előtt

Mama

Vladimir Dimitrov festőművészhez

DORA GABE (1888-1983)

Dedikáció

BORISZLAV GERONTIEV (1943)

Féltékenység

HRISZTO KARASZLAVOV (1968)

Levél

ZDRAVKO KISZJOV (1937)

Alaszka

Megkülönböztető jegyek

Menekvés

Nézőpontok

Paradoxon

Repedés

Terméketlenség

Választás

LJUBOMIR LEVCSEV (1935)

(Megálltunk...)

Ballada a fáradt asszonyokról

9. sz. szeszély

Reggeli lányok

Szerelemutó

KIRIL MANOLEV

A fehér galambok

SZPASZ MANTAROV

A költők

A tör monológja

Csak kérdem

IVETA MILEVA

Idő

Szerelem

JORDAN MILEV (1933)

(Annyi évet vártál...)

Ha választhatok

IVAN RADOEV

Szerelmi vallomás

LJUBOMIR NIKOLOV (1954)

Facsemete (*Фиданка*)

SZTOJAN RALCSEV

Hét

Part

DIMITAR SZTEFANOV (1932)

Éjszaka

VLASZO VLASZOV

Az ember

Az oroszlán

DORA JANEVA-MEDNIKAROVA (1946)

A szerelem fénye

Tavaszi

Anyja

Május kilencedike

(A gonoszság...)

Hírek

(Halk csontok földben hevernek...)

Az ima

Galamb

Vacsora

Téli részlet

A balkon

1981. évi jubileum

Az öregasszony

Befalazott idő

A folyó

Balti ballada, 1941.

Piacnap

Halász

(Az alkony...)

(Nem tértem le az utamról én...)

Néha

(Ismeretlenségtől megvakultan...)

IGLIKA PEEVA

A téren (*На площада*)

BURJÁTIA

burját

CIREN-DULMA DONDOKOVA (1911)

Anyja

Vágy

(A virág színe...)

orosz

BAIR DUGAROV (1946)

Pillanat-szvit

A nyírfa levelei

BURKINA FASO

JACQUES GUÉGANÉ (1941)

A Dél asszonya (*La femme du Sud*)

CHILE

XIMENA ADRIASOLA (1930)

Meghalni (*Morir*)

Éden (*Eden*)

DELIA DOMÍNGUEZ (1931)

Önarckép (*Autorretrato*)

PEDRO LASTRA (1932 -)

Paradicsomok (*Paraísos*)

HUGO MONTES (1926)

Majdnem egyszerű kérdések (*Preguntas casi simples*).

Költészettan

MATÍAS RAFIDE (1929)

Arc a tükörben (*Rostro en el espejo*)
 Az a férfi (*Aquel hombre*)
 Fáradhatatlan kód
 Mini-életrajz (*Autobiografía minúscula*)
 Napraforgó (*Girasol*)
 Halott leány (*Muchacha muerta*)

RAUL ZURITA (1951-)

Az Atacama sivatag IV (*El desierto Atacama IV*)

CIPRUS**görög****MIMISZ JAKOVIDISZ**

(Sohasem gondoltunk arra...) (*Δε συλλογιστηκαμε...*)
 (Mindenfajta nyomtatvánnyal...) (*Στηνομε τοιχουσ...*)
 (Nem koptak el a hétköznapi ruhák...) (*Δεν ειναι που...*)

ANTONIS PILLAS (Αντωνης Πιλλας)

Rések
 A holtak (*οι νεκροι*)

SZOFOKLISZ LAZAROV (Σοφοκλης Λαζαρου)

Megérintelek téged, érinthetetlen (*θα Σε αγρισω, ανεγγιχτε*)
 A meghívás (*Το καλεσμα*)
 Élet (*Ζοη*)
 Az ismeretlen (*Η Αγνωστη*)
 Ez én vagyok (*Αντος ειμαι*)

JORGOSZ PETUSZISZ

A felpuffadt holtak (*Οι τυμπανιαιοι νεκροι*)
 Ellenséges örség (*Έχθρικο φυλακιο*)

török**NESE YASIN**

Ember, szeresd a hazád (*Yurdunu...*)
 Holtak (*Ölücükler*)

COMORE**ABDELFATAH NADJLOUDINE (1985)**

Ismeretlen lélek (*Âme inconnue*)

COSTA RICA**ROSITA KALINA**

Elvesztettem a türelmem (*He perdido paciencias*)
 Mondtam neki: gyere (*Le dije ven*)
 Lélegzetek (*Hálitos*)
 Tükör (*Espejo*)
 Az órák (*Los relojes*)

ARABELLA SALAVERRY (1946)

Szavakról és álmokról (*De palabras y sueños*)
 Szerelmek... (*De amores...*)

MARIO CAMACHO

Meghívás (*Invitación*)
 Haikuk
 Virág az erdőben (*Flor en el bosque*)

DLIA Mc DONALD WOOLERY (1965)

... Az eső-bőr (...*La lluvia es una piel*)

CRNA GORA**MILORAD POPOVIĆ (1957)**

Kánikula (*Pasji dan*)

CSEHORSZÁG**KAREL AKSAMIT**

A szívet elosztani nem lehet (*Srdce rozdělít nelze*)

EVA BERNARDINOVÁ (1931)

Közös nyelv

VLADIMIR BRANDEJS (1937-2005)

A kezek
Családfá
Olvasás
Ruhásszekrény

MIROSLAV FLORIAN (1931-1996)

Kaktusz
Virágok
Fa

MIROSLAV HULE (1946)

Egy júniusi vasárnap
Esik
Etüd

IVO ODEHNAL (1936)

Megtisztulás
A határidő
A munka dala

DALIBOR PESEK

(Emlékművet állítottunk...)
Egy ilyen ember
Kérdőjelek
Szabadon bocsátlak
A nagy drámaíró

LUDVIK STŘEDA (1928)

A pékek
Kés (*Nůž*)
Asztal (*Stůl*)
Nyári fényképezkedés (*Letní snímkování*)
Levelek a határvidékről (*Listy z pohraničí*)
Ácsok (*Tesaři*)
Vadász-szoba (*Lovecký pokoj*)
Legyél

FRANTIŠEK VALOUCH (1935)

Biztonságom határai

JOSEF JELEN (1921-2006)

Öregedés (*Stárvutí*)

CSUVAS KÖZTÁRSASÁG

RAISZA SZARBI (1951)

Hazám (*Çыршывам*)

DAGESZTÁN

avar

ABDULA DAGANOV (1940)

(Mi vagyunk a legnagyobbak...) (*Бишун ниж клудиял*)
(A hegyek alszanak...) (*Мугрул кыжун руго*)

ABASZIL MOHAMAD (1932)

(Meghalt egy ember...) (*Инсанас живго ч/вазе*)

RASZUL HAMZATOV (1923-2003)

(A távoli csillagokhoz utat törtek...) (*Порхатал ц/вабзазде сукъмахъал гъарун*)

DÁNIA

STEEN ANDERSEN (1946)

A kráter (*Krateret*)
A saját árnyéka (*Sin egen skygge*)
A szárnyakról (*fra vingerne*)

TRINE ANDERSEN (1969)

Nincs szárnyunk (*Vi har ikke vinger*)
Egy iglo van a szívemben (*Jeg har en iglo i hjertet*)
Tisztában vagy azzal hogy milyen szép lehettem volna (*Er du klar over hvor smuk jeg kunne have været*)

JENS FINK-JENSEN (1956)

A csend cáfolata
A csend hangja
Egy árnyék

Simogatom a szelet
Esik a hó
Itt vagy te
Mindezen a képen
Szárnyak hangja
Aznapi mandulafák
A lányom (Min datter)

ESTHER GRESS (1921-2002)

Élsz (*Du lever*)
Szeretni
Harcolni
Az út (*Vejen*)
Kettő meg kettő
Ezer év
Éhség
Középpont
Élet (*Liv*)
Vágy
Tartás (*Holdning*)
Halott gyermekem (*Mit døde barn*)
Jó (*God*)
Világmindenség
Hallgatnak
Isten (*Gud*)

ANNI GRØNKJÆR (1943)

Emberi lépések (*Menneskeskridt*)
A telefon (*Telefonen*)
Visszaélés (*Misbrug*)
Ambivalencia (*Ambivalens*)

LENE HENNINGSSEN (1967)

Hipnotikus nyár (*Hypnotisk sommer*)
Emlék (*Minde*)
Románsz (*Romance*)
A Fáklyaváros (*Fakkelbyen*)
A neved egy elégia (*Dit navn en elegi*)

LONE MUNKSGAARD NIELSEN (1968-)

A vérnek a testeden kívül van legnagyobb ereje (*Blodet har storst kraft*)
(Lehetséges...) (*Det er muligt*)
(Nem vagyok magányos...) (*Jeg er ikke ensom*)
(Ha Isten azért teremtette a világot...) (*Hvis Gud skabte verden*)
(Sötét van a kezemben...) (*Der er mørkt i min hand*)

JYTTE STAUNER

Válassz (*At vælge*)
Gondoltál rá? (*Ha du tænkt på det?*)

DÉL-AFRIKAI KÖZTÁRSASÁG

angol

ROBERT BEROLD (1948)

A szeretett (*Beloved*)

LOUISE GREEN

Ébredés (*Waking*)

JAMES MATTHEWS (1929-)

Azt mondják (*It is said*)

OSWALD MBUYISENI MTSHALI (1940-)

Fiú a hintán (*Boy on a Swing*)

SANKIE DOLLY NKONDO (1951-)

Dolgozó nő (*Worker Woman*)

MXOLISI NYEZVA (1967)

a dolgok változnak (*things change*)

KAREN PRESS (1956)

megtestesült örökkévalóság (*incarnate eternity*)

ADAM SMALL (1936)

De oh... (*But O...*)

PHILIP TESTER

Látom a kínodat
Hajoljunk meg (*Take a bow*)

CHRISTOPHER van WYK (1957-)

Letartóztatva (*In Detention*)

afrikaans

MONICA BERNER

Tegnap este (*Gisteraand*)

JOE VERMEULEN

Megértés (*Begrip*)

DOMINIKAI KÖZTÁRSASÁG

TEONILDA MADERA

Vers I (*Poema I*)

Vers III (*Poema III*)

YLONKA NACIDIT-PERDOMO (1965)

Ez a vörös szín. Ez az eső (*Ese color rojo. Esa lluvia*)
Délén (*Al Sur*)

DZSIBUTI

francia

CHEHEM WATTA (1962)

Az egyik csendből a másikba (*D'un silence, l'Autre*)

ECUADOR

BRUNO SAENZ ANDRADE

Törés (*Quiebra*)

Vallásos (*Religioso II*)

ELEFÁNTCSONTPART

VÉRONIQUE TADJO (1955)

Félúton (*À mi-chemin*)

ERITREA

REESOM HAILE

Hej, toll

ÉSZAK-ÍRORSZÁG

angol

MARTIN MOONEY (1964)

Neandervölgyi temetés (*Neanderthal funeral*)

JOHN BURNSIDE

A belső fül (*The inner ear*)

ulsteri scots

JAMES McILHATTON

Rózsa a tövisek közt (*The Rose Among the Thorns*)

ÉSZAK-OSZÉZIA

CARUKATI ALIKSZANDR

(A tenger mély, mondják sokan...) (*Фæзæгъыны денджызæй: у арф*)

Előszó

A jelen kötet annak ellenére, hogy sokszor antológiának nevezem, egyáltalán nem tekinthető antológiának, hiszen a verseket saját ízlésem szerint válogattam, legtöbbször azok közül a művek közül, amiket maguk a szerzők küldtek el nekem. A célom mindenekelőtt az volt, hogy bemutassam a világirodalom sokféleségét, és bebizonyítsam, hogy minden népnek, legyen számbelileg akármilyen kicsi, és tartsák sokan „primitívnek”, megvan a maga kultúrája. Sokszor egy gazdaságilag, iparilag elmaradt nép irodalmi gyöngyszemeket hoz létre. Nem akartam semmiféle határozott téma, forma szerint válogatni.

A XX-XXI. század élő szerzőitől fordítottam, és legtöbbjükkel személyes kapcsolatom volt vagy van (úgy érteve, hogy leveleztem, levelezek velük). Sajnos, az antológiám készítése idején több költő meghalt, nem érhatték meg, hogy a kész művet a verseik fordításával átadjam nekik.

Nagyon kevés, korábban élt szerző művét is bevettem a kötetembe.

A fordításokat 99%-ban eredetiből készítettem, igaz olykor-olykor a szerző segítségét is igénybe vettem és a nem eredetiből készült fordításoknál is megtekintettem az eredeti művet. Igyekeztem mindig az eredeti formához - a tartalmi hűség mellett - hű maradni.

A válogatásom, mondhatni, végtelen, hiszen állandóan születnek újabb és újabb irodalmi művek, amiket érdemes megismerni, ezért előfordulhat, hogy a már ebben a kötetben szereplő országokból is lesznek még más költők.

Dabi István

BULGÁRIA

BOZSIDAR BOZSILOV
(1923-2006)

Körforgás

Kornéliához

Tavaszk jönnek. És elmúlnak.
Ifjú voltam. Már nem vagyok. Megöregszem.
És meghalok. És nem marad
belőlem s belőled semmi más
csupán a versek, amelyekben
majd tavaszok jönnek és elmúlnak,
ifjú leszek, majd megöregszem
és meghalok, és nem marad
belőlem s belőled semmi, semmi,
csupán a szerelem.

PETKO BRATINOV
(1939)

Vallás

Kell léteznie egy lánynak.

Függetlenül attól, hogy átöleled-e.

Függetlenül attól, hogy megcsókolod-e.

Függetlenül attól, hogy a tiéd lesz-e.

Kell léteznie egy lánynak.

Élhet örökre

bármely

távoli országban.

Mosolyoghat

bármely

idegen karjaiban.

M e g t e h e t i.

Ez nem olyan fontos.

Csak léteznie kell.

Az, aki majd elaltat
galambteste ködében.

Az, aki fényes harangokkal csengő
zöld templomod lesz.

Mindenkinek szüksége van templomra.

Egy templomra,

amelybe beléphet

és térdre borulhat a magánya előtt.

Egy templomra,

amelyben sírhat

és hallgathatja a szentképek sóhaját.

Minden embernek szüksége van templomra!

Az ördögök leszállnak az oltárookra

és neked a sötétben, hogy elijeszd őket,

kell léteznie egy lánynak,

aki a te fehér, megváltó gyertyád!

DIMITRINA BUKOVSKA

(Leljek...)

Leljek
az ismerősök között egy barátot,
az ismeretlenek között egy szeretőt.

Ébredjek boldogan,
hogy fiút szültem,
és aludjak el szavaktól
izgatottan.

Találjak erőt,
hogy vitába szállhassak az élőkkel,
ne ítéljem el az eltávozottakat
és nappal a halottakra
emlékezzem.

Mert egyébként
a falak összenőnek
és ott maradok a szobában,
amelynek nincs se ajtaja, se ablaka.

A halál előtt

Feléd szaladok
és visszatérek önmagamhoz.

Milyen nehéz is az út a
kezdetekhez.

Félénken haladok
a labirintusban -
megismétlem fajtám
fejlődését -

de a kezemben nem tartok gombolyagot.

A falakat halálra ítélt fák
súlyos könnyeivel
fényezték.

Majd összehúzómagam -
egy kagylófül a hajóm
és kopogtatok a szívemmel.

A lehelletem felolvasztja
az arcom
fagyos tükörképét
a csillogó páncélban...
És talán meghallom
a hangját a tengernek,
amelyben születtem.

ZLATAN DANEV

Ima

Vihar ha tombol, zord a tél,
dühödt vad álljon az utamba!
Kérlek, legyen az ellenfél
a tettem méltó jutalma.
Borút követ derű, tudom,
vihartól én ezért nem félek.
Csupán azt add, hogy az úton
végül szülőházamba érjek.

CVETA DELCSEVA
(1960)

(Mindig, amikor a tűznél ülök...)

Mindig, amikor a tűznél ülök,
vállammal és hátammal elzárom a szobát.
Félelmem fokozódik és árnyékként táncol mögöttem.
Ha megfordulok - megrémülök.
Sohasem várhatok türelmesebben arra,
hogy jóllakjam jól kisült kenyérrel,
hosszan beszélhessek és hallgatgassam mások szavát
a szarvastehén bizalmával,
ami csak ritkán hajtja fejét az emberek ölétébe

(Üres kezekkel és kissé éhesen...)

Üres kezekkel és kissé éhesen
forgatom zsebemben a kulcskarikát,
csak néhány nap van rajta, ízükre és illatukra emlékezem,
no meg pár ábránd.
És én vagyok ez a fáradt ember.
És mint senki más, tudom, mi az,
amikor elhalad mellettem a boldogság,
hogy megbélyegezzem.

Őszi fa

A fejem elnehezült -
fekete gondok rágta alma:
a nedv a mélybe folyik
az érdes ágak helyett.
Gyökereimmel a földet kell ölelnem,
hogy kibírjam a telet.
Röviden fellángolnak, majd lehullanak a levelek
és amikor a hidegre gondolok
a lelke - harkálycsapat -
délre fut.
Mint fejsze közeledik a fagy.

Szegénység

Számára az élet egy kirakat,
ami előtt naponta elhalad.
És mennyibe kerül, tudja mindenről,
s esténként a kirakat elé fekszik.
Örök álmát álmodja arról,
hogymihelyt nyúl valamiért,
megragadja egy kéz
és megtölti zsebeit, kezét és a szívét.
Már elment volna innen,
a világot járná,
ha az ábrándok léptei nem lennének
oly kérlelhetetlenek és súlyosak.

IVAN DIMCSEV

A beteg

Vak ablakomon átlátszó fénysugarakkal kopogtat a nap.
Várj! Mindjárt nyitom, - kiált félálomban a lélek. - Már vártalak.
Ébredezem. De fel hogyan keljek? Hajam hínár, vízinövény,
befonja betegség-hajóm - ágyam, és már csavarodik körém.
Síron túli csend. De fent az utcapart léptektől meg-megremeg,
autók vadul robognak, dalolnak s nevetnek szerelmesek.
A sötét árnyak tömegében e világon a lelkem néma.
Ha ezüst sugár csókolja szerelemmel, meggyógyul ő még ma.

SZTEFAN FILIPOV

Álom előtt

Lelkembe fonódva
Szól
bennem az öröm
Mint legyilkolt fájdalom
ölel át
az éj...
Jöjj
bár vidám küszöbömön
sűrű eső kopog,
a szívemben a szerelem
ismét
feldobog.

Mama

Egy dolgot tanultam tőled,
hogyan az eszemmel győzzek.
Bármilyen is történjék
úgyis csak cigány maradok.
A zajos utakat járva
fájdalmamban ne sírjak,
ha bántanak, kínoznak,
ne gyűlöljem a barátomat.
Szeretettel öleltem át
a te szavaid, mama,
és a te szíveddel
indulok tovább.

Vladimir Dimitrov festőművészhez

Hóban,
esőben,
napsütésben
Állsz egyenesen, hallgatsz.
Hiszarlak felé nézel.
Bűnös vagyok-e én,
hogyan megszült az anyám?
A szíved az enyémben dobog
és könnycseppel a szememben
csókolom a kezéd,
Mester...

DORA GABE
(1888-1983)

Dedikáció

Bojan Penev emlékére

Te tanítottál meg, hogy értsem
a hangok
és a bennük rejlő gondolatod
közti láthatatlan kapcsolatot.
Kezed remegésében
megéreztem az érzések ritmusát,
tekintetedben észrevettem
az adaggio bánatát,
a scherzo örömet.
Habár nem látlak,
habár egy sírkő gránitján
felfutó borostyánná
változtál,
hallak az éjszaka choraljában,
a nappalok dallamában.
A világ tele van zenével.
A világ tele van veled.

BORISZLAV GERONTIEV
(1943)

Féltékenység

Mész.
És szakadatlanul a nyomodban vagyok!
Megyek.
És szakadatlanul a nyomodban vagyok!
Hallgatsz.
És szakadatlanul a nyomodban vagyok!
Hallgatok.
És szakadatlanul a nyomodban vagyok!
És nyomodban van az egész világmindenség,
a férfiak vérében és a férfiak dühében.
Arrébb vár téged a megváltás,
elfeledett forrás, ahová nem ér el a nap.
Lehajolsz,
 az arcodat mosod.
Lehúzod a cipőd,
 a lábadat mosod.
Levetkőzöl,
 a testedet mosod.
Mint szarvas a harmatos fűben
lépdelek
 és közeledem
a hideg forráshoz,
feléd....
De nem csókolom meztelen tested,
szótlán ajkaid nem csókolom.
A napkeltét csókolom két szemedben,
amiket szakadatlanul követsz.

HRISZTO KARASZLAVOV
(1968)

Levél

Emberek,
nincsenek kérdéseim.
Nem írok kérvényeket.
Nincs mit mondjak nektek.
Választ sem tudok adni,
de fáj,
hogy nincs mit mondjak nektek.

ZDRAVKO KISZJOV
(1937)

Alaszka

Ne a térképen keresd -
könnyen megtalálod,
de gazdagabbá nem leszel általa.
Keresd önmagadban!
Ne hidd, hogy hideg és szívtelen.
Lehet, mégis olyan,
de csak ily módon védekezik
a véletlen vándorokkal szemben.
Ne torpanj meg
az emberi pletykák vízesésénél,
a rágalmak és gonoszság
vadonját látva,
ahol farkas-lábakon követ
a veszély
és a kétségbeesésedre vár.
Győzd le a kételyeket,
amik elfoglalják éjszakáidat,
szállj szembe
a távolsággal és a fáradtsággal!
És minden bizonnyal feltárja előtted
a kincseit.

De akkor még harcba kell szállnod
a kincsek csillogásával.

Megkülönböztető jegyek

Oly sok év után
visszatért ez az ember.
Valójában teljesen megváltozott,
de rögtön felismertük rajta
régi útéseink
nyomait.

Menekvés

Ne kérj,
hogy sokáig itt maradjak.
Félek,
ha megpihenek,
ha valahol hosszan megállok,
gyökeret eresztek
mélyen a földbe,
fává változom...
Félek,
mert fejszével a kezében
jön mögöttem a fivérem
és előfordulhat, hogy nem ismer meg.
Már jól hallom a lépteit.
A mozgás az én menekvésem.

Nézőpontok

Ismertem egy
olyan rossz, olyan szörnyű embert,
hogy a feléje
dobott kő is
váratlanul madárrá változott,
hogy ne kelljen összeütköznie
vele.

De azok, akik nem ismerték,
lelkesen kiáltottak:
„Milyen jó,
milyen nagyszerű ember!
Még a kő is
madárrá változik,
nehogy megüsse.”

Paradoxon

Több ezer szót
változtattam madárrá
és szabadjára eresztettem őket az életben,
de mindegyik
visszatért, törött szárnnal.
Túl magabiztosak voltak -
gondolom.

És, még azt is gondolom,
biztosan a legtörékenyebb, a legvédtelenebb
állja ki a harcot.
Ennek az ádáz,
állig felfegyverzett világnak
egyre több
védtelen és törékeny
teremtményre van szüksége.

Repedés

Ékként hasítottál te
az életembe
és magad után
csak egy repedést hagytál.

Most próbálgatom
összeragasztani
életem két felét,
de széleit a sok vihar
már lekoptatta -
nem illenek össze.

Bárcsak - mondom -
az, aki most
nyílt szívvel jön felém,
bárcsak ő át tudná ugrani
ezt a hasadékot!

Terméketlenség

Egyszer, évek múlva visszatérek
a régi házba és keresem
a kis fát, amit születésem napján
ültetett az apám.
Keresem az ikertestvéretem...

„Az a fa?
Fiam, magasra nőtt,
de gyümölcsöt nem hozott -
mondja a ház mostani gazdája. -
Még az árnyéka is beteges volt,
kivágtuk:
ilyen esetekben igazságos a fejsze...”

Így beszél
és kérdően néz a szemembe.
Vagy csak nekem tűnik úgy.
De örökre
emlékezetembe vésem a tekintetét,
amelyik mintegy felmér,
hátha én is olyan vagyok,
mint az a fa.

Választás

Legyünk kemények, mondod, mint a kő?
De a csepp szétrágja ezt a követ.
Legyünk makacsak, mint a csepp?
De a napfény felissza ezt a cseppet.
Legyünk tüzesek, mint a nap?
De a felhő eltakarja a napot.
Legyünk, mint a felhő?...
De valami,
tudom, vele is szembeszáll.
Mégis elkerülhetetlen a választás.

LJUBOMIR LEVCSEV

(1935)

(Megálltunk...)

Megálltunk

pontosan
a „Megállni tilos”
tábla alatt.

És akkor ezt mondta
Ez a kedvenc helyem...:

Egy híd.
Sínekből és deszkákból.
Ó, rozsdás ív!
És a tábla:
„Megállni tilos!”

A híd alatt pedig nem folyó folyik.
Sínek áradata látható.
És szemaforok
integetnek szárnyaikkal.
S éjfélkor hangosan tolatnak a vonatok.

Amikor
a lábunk alatt
elhaladtak a mozdonyok
gőzfelhők öleltek át.

És teljesen láthatatlanul
és teljes magányban
csókolóztunk.

Biztosan vagonok milliói
teltek meg a csókjainkkal
és indultak mind a négy
égtáj felé.
Mi akkor indultunk,
amikor én mondtam neked:
- Ez a kedvenc helyem...

Egy híd.
Elvarázsolt.
És feledhetetlen.
A gyermekkor és a felnőttkor között.
És ott a tábla:
„Megállni tilos!”

Ballada a fáradt asszonyokról

Íme a fáradt asszonyok.
A gyári megállóban
várják
örökkön késő szeretőjüket -
az autóbust.

Hidegen alkonyodik.
Egy fluoreszkáló hír
röppen fel.
Oszlop oszlopnak adja tovább.

Az utat ezüsttel vonják be.

Az utat ezüsttel vonják be.

Az utat ezüsttel vonják be.

A másik végéig.

Íme a beezüstözött fáradt asszonyok.
Annyira fáradtak,
hogy ahhoz sincs már
erejük, hogy szépek legyenek.

Mert négyszögletes rostával vetettek.
Mert betonkenyeret gyúrtak.
(alvadt mész csillog a hajukon.)

És azután...
Mert kitakarították az eget.
Mert megetették a napot.
És lefektették aludni.

Megy
és viszi őket
fülledt ölelésben.
Állva elalszanak...
Ringatóznak.
Mosolyognak...

Új tető anyjai,
a világmindenség anyjai,
csókolom az álmat,
amire nem emlékeztek majd soha.

9. sz. szeszély

Én
akkor jöttem le
a hegyről,
amikor láttam,
hogyan szállnak le az égből.

Mámorítóan szépek voltak.
Csillogó fehérek - vérvörös délkörökkel.
Selyem kupolák remegtek
az új szántók
új állomások fölött
az új világrendszerek
az új... fölött

- Nézd, mennyi ejtőernyő! -
Kiáltotta az öreg favágó. -
Talán itt a háború?

De én tudtam, hogy ezek a te templomaid,
fantasztikus Huszadik századom.
Azok egészen a kupolákig
láthatatlanok.
Tiszta gondolatokból,
fényes szabadságból,
és feltárlásokból épültek...
És ezekben a templomokban,
Huszadik század, arra tanítottál minket,
hogy semmiért a világon,
senki előtt
se boruljak térdre.

- Mint konkoly virágai szálltak a földre -
kiáltotta az öreg favágó.

És én láttam az összeráncolódott kupolákat.
És én láttam az eltűnt templomokat.
És láttam magamat,
a földi lényt...

Te elmégy, Huszadik század.
Felszállsz.
Majd leugrasz az égből...
Még húsz éved van hátra.

Reggeli lányok

Reggeli lányok,
bátor,
átfagyott
angyalkáim...
Alig van időm,
hogy megcsókoljalak titeket
a tekintetemmel...
Máris eltűntök.
És csak a cipőitek sarka
kopog
a gondokkal kövezett járdákon.

Ott valaki kinyitotta
a ködkaput...
És ti eltűntetek.
(A cinizmus és a kegyetlenség
türelmetlen oly nagyon!)
Reggeli lányok,
szelíd angyalok,
istentelen a világ -
tudományosan durva
és rút!

Titeket pedig a Szépség küldött,
hogy megmentsetek a beléje vetett hitet,
hogy átmentsétek azt
a mai szíveken, a férfi-szíveken
a mi szíveinken keresztül.

Hogyan nézne ki
az élet, ha csak reggelekből állna?

Mondd meg te, kislány,
aki
az új szállodában
kávét és teát szolgál sz fel
az utasoknak,
az átutazóknak,
azoknak, akik után nem marad vissza semmi.
Két ezüstösen gőzölgő kanna
hattól tízig.
A sötét sűrű kávéjától,
az elátkozott téli nap teájáig.

Hogyan nézne ki
az élet, ha csak reggelekből állna?

Mondd meg te, kislány,
aki
a pályaudvaron
árulod a jegyet.
És minden másodpercben az életedből
vesz valaki.
És eltűnik örökre.

Az óralap-kerek
kis ablakon keresztül

még utoljára
rád pillantanak.

Aztán
a mocskos vagonban
rólad álmodnak
a vissza nem térő idő
ritmusától elringatva
epikusan terpesztve szét
zsibbadt lábukat...

Viszontlátásra! Viszontlátásra! Viszontlátásra!

Reggeli lányok,
angyalkáim!...
Viszontlátásra!

De csak estig,
amikorra
lehanyatlik a szárnyatok
és védtelenné válik a szépségeitek...
Ne felejtsetek el,
hogyan az én megfáradt szívem
a ti vendégfogadótok.
Ott mindent feltúrtak,
szétdobáltak,
ott minden olyan régmódi.

De a ti számotokra
ma is
és bármikor
tűz gyúl benne
és költészet.

Szerelemutó

Egyszer találkoztam
egy fiatalos boszorkánnyal.
Ennyire szép senki más nem lehet.
Te voltál az...
Megittátál valamivel,
hogyan hű maradjak,
a jegyesed,
a tied.

Emlékszel, hogyan játszottunk
veled csókolósdit?
Emlékszel, hogyan játszottunk
veled szerelmesdit?

És amikor megértjük, hogy azok
igazi csók voltak,
és amikor megértjük, hogy az
igazi szerelem volt,
a játéknak,
kedvesem,
vége!
Vége már
a játéknak,
kedvesem!

És a kezem csak kéz maradt.
Nem volt többé szárnyam.
És az ágy
csak ágy maradt.
A menny -
nemlét...

De akkor mi az,
ami
most minket összeköt,
most minket megrészegít,
most minket lángra gyújt?
Hogyan nevezik ezt?
Mondd meg!
Talán szerelemutó.

Hallok egy szívet.
Vadul és rémítően zakatol.
De mi olyan közel vagyunk,
hogy nem tudom, az enyém az,
vagy a tied,
kedvesem!

KIRIL MANOLEV

A fehér galambok

Felhőt ölel néhány fehér galamb,
a napot takarják magasba szállva.
Szívemre árnyék hull, napom borús,
fölém az alkony most a szárnyát tárja.

A búzaföld már sárgul, pár szemért
repül minden galamb, és csillan a nap.
Ha boldogan s békében él a föld,
fehér galambjaim fel-felkacagnak.

SZPASZ MANTAROV

A költők

Hiszékenyebbek sok gyereknél a költők,
ellenséget csak háborúban látnak.
Miként nem ismer vissza már utat a vér,
előre mennek egyre ők, a bátrak.

A tévutat elnézik másoknak, lehet, maguk nem lépnek ám egyet se félre és a világnak adják testüknek tüzet halálos, mély, vérző sebekben égve.

Bár gyakran őket meg nem érti senki sem,
botrányos különcök, vakmerők,
az élet ellen berzenkedve szüntelen
a mások sebeitől sírba dőlnek.

A tőr monológja

Átkozott sors!
Lehettem volna eke vagy patkó!
De az ütések kiűzték
belőlem a meleget
- a legutolsó szikráig...
Most rémülettel néznek rám. De vajon
a gonosztevő keze
gyertyatartóval
nem tud ölteni?
Miért, miért feledkeznek meg arról,
hogy már az egyik végem hegyes,
másik végem nem a markolat,
hanem egy emberi kéz?

Csak kérdem

Ha maguk a törzsek és az ágak
erős hátukon
hordozzák a rovarokat,
mi a gyümölcs
vétke
ha a gazrengetegben kihuny?
- Bizonyára a koraiérés...

IVETA MILEVA

Idő

A gondok
szökőkútjai
vésnek az arcunkra
jeleket.
A könnyecseppek
gyorsan fonják
sóból a hálót
a szemünk köré.
A fájdalmak
hitünkéből készítettek
fésűt -
a hajunk
hol ritkul, hol őszül,
hol lustán szétterül.
Az ujjain is
megpuhulnak
és egy nap
véletlenül fog tűnni,
hogyan a testünkben
még mindig
élünk...

Szerelem

Gyengéd örület.
Büszke örület.
Szerelem - talán
száz ajtaja van.
Kulcs nincs sehol.
Mégis kinyitom
a reménnyel -
mint soha ezelőtt.
Mindenki siet
szélből építeni
házat magának
a szerelem-alapra.
Mi lesz veled
te gyengéd, te büszke -
ha bezárom én
az összes ajtód?

JORDAN MILEV
(1933)

(Annyi évet vártál...)

Annyi évet vártál
és annyiszor álmodtál rólam,
hogy mihelyt visszatérek,
megpillantom a szemedben
a fény reményét.
Itt vagyok én - szomjaztam az óceánban
fáztam a sivatagban
és aludtam
az orkánok tenyerén.
Az érzés rubintjánál drágább
kincset nem hoztam neked,
hogy ismét itt lehetek a fényben,
amiben átfon a tekinteted.
Öt-tollú galamb szállt
a karomra -
a kéz, amely kinyitja előttem
az utolsó kaput.

Ha választhatok

Ha választhatok,
ha megkapom az utolsó szó jogát -
akkor, amikor már
elindulnak tőlem a szavak -
másodszor
meg akarok születni,
hogy átéljem ugyanazt,
ami reménnyel töltött el
a megszokásosabb égbolt alatt.
Változzak nyári homokká,
a kaktuszokat mentsem meg a szomjúságtól,
a lábam útra kel
hajnalban, amikor a nap a felhők közé
vezeti vörös lovát.
Oldalról akarom nézni,
hogyan haladok lassan az utcán,
hogyan találkozom és beszélgetek,
hogyan
integetnek szárnyukkal a madarak
és árnyékként követ
a szó: üdvözöllek.

Ha megtehetem - Le akarom venni
a katona nehéz bakancsát,
hogy a tábornok érdemrenddel tüntesse ki,
mert a utolsó háború
tanúja volt

itt a földön.

Akkor, amikor már
a szavaim eltávoznak,
utolsó szavam -
a csend -
szóljon az életről.

IVAN RADOEV

Szerelmi vallomás

Veszélkának

Tőlem nem várhatsz te semmit.
Nem adhatok sem napokat, sem holdakat,
mert azok egymáshoz tartoznak.
Nem adhatok sem házakat, sem tárgyakat,
mert azok másokhoz tartoznak.
Nem adhatok sem magányt, sem sértéseket,
mert azok hozzám tartoznak.

Tőlem nem várhatsz te semmit,
csupán kis hazugságot a boldogságról.
Ha ez elegendő az egész életre,
akkor indulhatunk.

Ki vagyok én?
Az vagyok, aki majd tönkretesz.

LJUBOMIR NIKOLOV
(1954)

Facsemete
(Фиданка)

A kajsziparackfa
ájtatosan kivirágzott
februárban - mindenütt a sziklák.

Meghajlom előtted, fa.
A gyümölcsseidre gondolsz,
az idegen fogak
csak lelkesítenek.

Szél támad - lehullanak a virágaid.
Megözvegyülsz.
De most minden vagy.

Csillogás
A sötétség birodalmán túlról.

„Пламък”, 7’82, София

SZTOJAN RALCSEV

Hét

A nap hét köre
űzi hét éjszaka
árnyait.
Hét ünnep
születik
hét reggel
mosolyából.
Hét
szerelem-dagály.
El hét madár szállt.

Hét fehér pihe
fekszik némán
a hajamban.

Part

Fürdenek a langyos tóban
galambok nagy tömegben.
Felröppennek azon nyomban
száraz gally, ha megreccsen.

Itt egész madárcsaládok
a fehér sziklán laknak.
A tollat, mit rajtam láttok,
tőlük loptam magamnak.

Ezt a sziklás, elhagyatott
partot meg miért is szerettem?
Hiszem, hogy a madarak ott
a barátjukká fogadnak engem.

DIMITAR SZTEFANOV
(1932)

Éjszaka

Későn találkozunk.
Nem a tizennyolcadik év
tizennyolcadik órájában.
Alszik minden utca,
csak a szívem üti el
az éjfelet.
Elaludt minden lámpa,
kihunyt minden csillag,
milyen szép, amint a hajadból
egy szentjánosbogár világít.
Sötét
és távoli kis ablak a hajadban,
feléje sietek, megkésett utas.

VLASZO VLASZOV

Az ember

Te, aki a semmiből születél és megfeszítetted a tested,
hogya kezded levedd a tüzet az égről,
te, aki istenekkel népesítetted be az Olimposzt,
majd játékszereiddé tetted őket,
te, aki odüsszeuszi vakmerőséggel bejártad a világot,
hogya visszatérj követként Itakádba,
te, aki megkóstoltad az emberi vért
és elejüktől a végükig megjártad a csontokat,
te, aki rakétává hegyezted a nyílvesszőt
és lehoztad a harmatot,
te, aki megint fogaid között tartod a kést
és a kötelékeidet átvágni készülsz,
tudd:
nincs más lény, akinek akkora joga van az erőhöz,
nincs más állat, amelyiknek ilyen büszke a homloka,
nincs más teremtmény, amelynek ennyi agysejtje van,
de a te előnyöd mégis csak az, hogya élsz!

Az oroslán

Ketrecbe zártak
és arra kényszeríteneK,
hogya legyél vakmerő, büszke és erős,
a sörényed legyen
oroslánsörény,
ívbe hajolva
ugorj,
a tekintetedtől
féljenek.

De te nem vagy
kétszínű.
Nem lehet méltóságteljesen,
amikor bot végén adják neked a húst,
amikor tömlőn keresztül adják a vizet,
amikor azt akarják, hogya tanúk előtt
szeretkezz...

Ez nem felel meg
a te oroszlán-normáidnak.
És elengeded magad.
Csak fekszel.
És alszol.
Hagyod, hogy mászkáljanak rajtad a legyek.
És az, hogy visszautasítod, hogy az legyél,
ami vagy,
a te tiltakozó önvédelmed.

DORA JANEVA-MEDNIKAROVA
(1946)

VISSZATÉRÉS

A szerelem fénye

Kék szimfónia

A csend lezárta a szempillákat
és a hegedűi álmot
küldtek.

Megremegett a távolban a kék.
A madarak magasba szálltak
s a folyó
sírva fakadt utánuk.

Egy láthatatlan húr
mesélte lágyan
hogyan megy minden
és hogyan távoznak
el mitőlünk

Tavaszi

A szemem megvakult a zöldtől.
Belémszívódik
és a véremben forr -
a halhatatlanság átlátszó bora.

Egy méh önfeledten pengeti
a nap aranyhártyáját.
Cseppek zenéje hull
a fiatal fűbe és a pillangókra,
hirtelen gyöngyszivárvány alatt.

Reszketve odaszaladok
hogyan összeszedjem
és nyakláncba fűzzem.

Anya

a szíved,
kissé nyitott ajtó,
egy világmindenség
fényét gyűjti -
hogyan meleget és jóllakottságot
helyezz az asztalra.
A kezeid, felhasogatott barázdák,
gondozzák
az illatos föld erejét -
hogyan elszakítsd és osztogasd
amikor kicsírázik az élet.
Így minden egyes reggeled
az öröklétből
fakad.

Május kilencedike

Ezen a napon mindig
arra a névtelen katonára gondolok,
aki éjjel a lövészárokban elaludt
egy lap fölött,
amit a zubbonya zsebébe
rejtett
és éppen
hatalmas szíve fölé.
- Amikor holnap kora hajnalban
megdördül az újabb támadás
és a gonosz
srapnell-csillagok, szilánkok
és a súlyos dörej alatt
felkelünk,
hogyan varázslatos és tiszta
békét vigyünk
mindenkinek, mindenkinek:
„...Считайте меня коммунистом !”
Mama!
A világon egyedül te
nem fogsz az én csendes mosolyommal élni.
És aligha érted meg
hogyan és miért
írom most e szavakat:
„ ...Считайте меня
коммунистом!”

És kedvesem, amikor
 a fejed felett felzúg a harang
 és az égbolt
 hatalmas, vigasztalan könnycseppeket ont,
 ne sírj!
 Én ott leszek melletted
 minden egyes hajnal
 sugaras fényében.
 Tiszta hittel és lelkiismerettel írom:
 „...КОММУНИСТОМ
 считайте меня!”
 és végtelen sorokban vonulnak,
 a dühükben és bús bosszúvágyukban
 mindannyian olyan egyformák.
 Katonák! Katonák!
 Senki sem kérdi őket
 hogy hány
 ólomtól
 égnek az ifjúi mellek...
 Csupán az apróbetűs írás,
 mintha élne, de
 már sírba vonult
 e néhány szó
 fénylik
 és fáj:
 „Если завтра погибну,
 коммунистом
 считайте меня !”

(A gonoszság...)

A gonoszság
 egy legurított kő.
 Súlyosan megsebez,
 ha szaladsz, hogy megállítsd.
 A gonoszság
 egy homorú tükör.
 Egy pontba gyűjti
 a rosszat és a jót.
 Zöld lánggal éget,
 kiszárít és megöl!
 Hadd szórjuk szét a lelkekben
 az idő bölcsességével.

Hírek

A saját útjukon járnak
a galaktikák és a világok -
figyelmesen tanulmányozzuk őket.
Íme itt a mi Földünkön
veszekednek
az elnökök és az államok.

Talán gyenge az ember?
Vagy nehéz
felfogni az öröklét
értelmét?

...Egy taknyos kölyök
elaludt a küszöbön
egy szelet kenyérrel
a kezében.

(Halk csontok földben hevernek...)

Elena Vapcarovához

Halk csontok földben hevernek.
Lassan nő a fű
és a felhők
zöld ajkával isszák a bánatot,
ami egyedül
a lábunk alatti földdel
rokon.
Anya,
felettünk a csillagok
az időn túlról az emberhangyákra ügyelnek.
Akár van
akár nincs
köztük halhatatlan lélek,
a te fiad, anyám,
ott van!
Szeretet fénye
és remegés!
Van-e kedvesebb a földön
mint a virág
és a költő?
Az élet nem hosszú
és nem is rövid.
Hogyan is lélegezne az Ember,
Ha nem szülnének fiakat
az anyák?

FENEKETLEN SZAKADÉK AZ IDŐ

Az ima

A dóm hideg szigorúságában
minden lélek egy sziget.
Jóság és remény - végtelenül alázatosan
várja, hogy virággá változzon.

És legyen mindenki boldog,
mihelyt valakinek azt letépi.
A boltívek alatt hatalmas orgona
hinti szét a hangokat.

És frissességet szór ránk
bőségesen a fény -
hogyan jósággal
teljen meg a szív
miként öröm tölti el a földet,
amikor esőpatakok érintik.

Galamb

a nappalom csendjén át
nyugodtan és méltóságteljesen lépdél
oly szerényen
különböző színű tollruhájában,
hogyan legméltóbb dísz
csupán az olajág.

Morzsát csipeget
és lassan felemeli tekintetét,
hogyan megpillantsa egy gyermek szemében
a vidám kis lángot.
És a kicsi fehér kéz
a sebes lábak topogásán át
mohón nyúl felé.

De a galamb könnyedén felröppen -
félelem és sikongás nélkül,
a békés térség fölé viszi magával
a szeretetünkbe vetett hitét.

Vacsora

A fehér lámpa alatt nagyapám
két erős, fekete kezével
szelíden töri szét az asztalon a kenyeret -
a nyár illatával
megduzzadt hókupacok.

A gyerekek körben
részükért remegnek.
Alszanak az összement játékok -
az éhség mély csendjében
édesen világít
a várakozás napsugara.

Téli részlet

A sarki - hosszú és esetlen -
vén kemence előtt
 kenyérre vár a sor.
Átszállt felette az első hó.
A kémény
magasba szikrákat köpköd,
kedves illatot.
A pék kiséperte a kemencét -
gőzfelhők szállnak
a két szemeteszsák fölött.
Eleven parazsak sisteregnek
 a hamu alatt.
Ali - a telep szegénylegénye
vállán súlyos
 kopott tarisznával
kezeit melengeti.
Doker ő - csomagot hord
 és minden mást
ha hívják valahová.
Remeg az ajka,
reszket a feje,
ősz mocskos hajában
 gyöngyszemekké
fénylenek a hópelyhek.
Mennyire átfáztunk
várva
 a friss kenyeret.

Ali
széttárta két súlyos tenyerét
a világos felhőkben
az izzó parazsak fölött.
Mintegy gondolatokba mélyedve,
talányos fehérén
szállingózott az első hó.

A balkon

Messziről ruhácskák fehérlenek.
A gyermekruhákat fújdossa a szél.
Egy leszakadt deszka
csattog.
A megfeketedett gerendák
alig tartják a köteleket.
Fáradtan figyel a balkon,
a téli sugarakat lesi.
Visszhangzanak szélről
hangos lépteim,
Mégis vidámabban
nézem a vén balkonon
a kis ruhákat.

1981. évi jubileum

„Bulgária 13 százada”

a gyermekem megállt a kotrógépnél.
A zúgó óriás észre sem vette a csöppséget.
Kemény falatokat tört a földből,
erejétől megremegett a levegő.
A déli napsütésben
alaposan megizzadt
belefeledkezve a versengésbe
a rohanó idővel.

Kicsikém, mit ébreszt fel ez a hang
a te világodban, ami az anyád két keze,
A tej meg a kékség?

Biztosan a pulzus az,
a számodra még ismeretlen húr,
ami szigorúan elvezet
a mi nehéz napjaink
meredek lépcsőjéhez.

Tudom, az én utam
megismétlődik a tiedben,
miként a tiszta reggelek
a nappal fáradt zenitjén
szürkébe vesznek.
De a te láthatárod
tágabb lesz és világosabb, fiam,
az én lángoló optimizmusom
rikító fényeitől!

Az öregasszony

A bölcsesség
elrejt két szemét.
A napomon túlról néz.
Szelíd tekintete alatt
halkan megremeg a lelkem -
feneketlen az idő
mi kettőnk között.

Befalazott idő

A dombba verve
összement lábait
egy ősi templom századokon át várja,
hogy a naptól fellángoljon az oltára.
Holt himnuszok
zúgnak a már isten nélküli
égig érő
szirtek felé.
A nap alatt
szikrázik
vörösen -
a kovakő zúgása.

A folyó

Elkapta a farkát -
előre a kanyar felé tűnik el.
A víz - a földalatti idő
az öröklét csendjébe
csengően rohan.

A Fekete Lom -
harci tűzben megfeketedett,
piros foltos fehér inges
holttesteket sodort
a haláluk után kapott
keresztel a mellükön.

A folyó fenekéről
a hallgatag part
zöld bokrait
figyeli a nap.

A Fekete Lom -
halhatatlan hímzés
a szoros sziklaruháján
a Vörös
szíve alatt.

Balti ballada, 1941.

A kezeit ágakhoz kötözték.
Lábait tűz fölé engedték.
A német félrehúzódott,
hogyan cigarettára gyújtson.
A végtelen
hosszan izzott
hideg ujjai között,
amíg a néma fa
bánatába száradt
a matróz kiáltásai közben.
És egy levél sem maradt
árnyat vetni a sírra.
A föld kegyesen virágot hajtott
és illatát a szél hordta szét
a néma föld felett -
a bánatos anya fiáért
el nem zokogott sóhaját...
Kiszáradtan áll a fatörzs - a történelem
sikolya a fülekbe hasít.
És a tar ágak - mint az eleven emlékezetet
marcangoló ujjak.

EGY VÁNDOR SORSA

Piacnap

Az öreg tér vidám.
A nyár színei és nevetés
ömlik szét a hideg kövezeten
világosan lángoló teli kosarak -
ismeretlen virágok.

Fehér csokrot veszek.
Könnyed illatában
egy fekete tenyér
 úszik, mint hajó az időben -
anya dolgos keze
fehér virágot vág nekem.

Vidáman
hintázik az öreg tér
az új virágok fényében
az ősz járda
 szigorú szemöldökei között
egy darab hazai ég.

Halász

A szél
vésővel faragta ki
a kemény vonásokat.
És átölelhetetlenséggel telítve
hallgat a tekintet a szemöldök alatt.

Ezüst kanyarog a hajában -
a megmentett fény szálai.
A léptei rábizzák
a partra
a tenger igazát.

(Az alkony...)

Az alkony
a tengerbe mártotta a lábát
és búcsúzóul átölelte
a város árnyképét.
A csúcsos tornyok meg nem rezzentek -
megismerték csalóka odaadását
annak
aki sietve távozik.
Bölcs várakozásba dermedve
izgatottan figyelték
az estefelé a nyílt tengerre
induló csónak
útját.

(Nem tértem le az utamról én...)

Nem tértem le az utamról én,
mégis tompán sajog
a bal oldalam.
És izzik egy parázsló tűz.
Miért sötétült el a világ?
Hová szálltak el a madarak?
Egymagam bandukolok az utamon.
Felhők mögé bújt a nap és a csillagok.
De nyomaszt a sötét,
halálba űz!
És pókhálót fon körém...
Oh, előttem fénysugarak reszketnek!
Ott a reggel mosolyog!
Utolérlek titeket, fények!
Habár a távolban pislogtok,
utolérlek én!
És a csillagokban
előttem az Ember -
bár megfoghatatlanok vagytok,
összetörtök.

Néha

A hajnal éles szemében
érik a lelket
a bánat vörös fényében
feloldó fájdalom.
A tekintetétől némán meghal
- habár mi nem halljuk, se nem látjuk -
a harmat félénk csengettyűje.
Szárazságában keserű
egyetlen könnycsepp
düneként fedi el a napot.
És a gondolatkaraván lassan vonul
a nappal gerincéről
az alkony hűvös ajka felé.

(Ismeretlenségtől megvakultan...)

Ismeretlenségtől megvakultan
rejtett ingoványokon át
megingathatatlanul haladsz -
a felhőt teszed
a testvéreddé!
Függőlegesen függő nap
szívja ki két szemed
és pimaszul kígyózik előtted
a félelem-szalag.

A vándor sorsa -
a csillagok hőstettét
ki látta - hogy világíts
bánatosan, lelkesen és tisztán,
amíg
 önmagad
 el nem égsz.

IGLIKA PEEVA

A téren (На площада)

A téren
előttünk
az ősz szomorú
gyászindulót
vezényel.
Ezüst trombitákat
fújnak a fák
és lassúra fogják a ritmust.
Koporsót visznek a templomba
és benne
a halott
te vagy, barátom.
Az ajtón csengetnek.
- Bemehetek?
- Gyere.
A halottat el nem kergetik.

A «Прислан» c. folyóiratból fénymásolat

BURJÁTIA

burját

CIREN-DULMA DONDOKOVA
(1911)

Anya

Anya,
Amikor világra hoztál
Az ajándékok közül
a legszebbet kaptam.

Anya,
Ami csak a világon fellelhető,
Azt mind visszaadom egyszer néked,
oly jó vagy te hozzám.

Anya,
Így van ez:
Anya
Az első szó,
Amit kimondunk.

Anya, bár nehéz évek jártak,
Fiad bajusza ősz,
Fehér hajú a lányod.

Anya - téged szólítva
Fordítják bizalommal
Feléd az arcuk,
Kebledre hajtják szelíden fejük,
Kezüket nyújtják neked.

Anya,
Így van ez:
Anya
Az első szó,
Amit kimondunk.

Vágy

Ha fiatal lány lennék újra,
Nem fájnának izmaim,
Nem írnék verseket.
Boldog angyal lennék,
Borús esős éjjel
Villámok között
Villogó gépen szállnék,
Hangjával
Hívnám kedvesem.

Fent az égen
Fényes csillagként vonulnék,
Mellem sütné
Melegen mint a nap.

(A virág színe...)

A virág színe
A szabad sztyeppén
Mily csodás!
Az azúr égbolt
Szivárványa sincs
Oly csodás.
Az értelem,
Ha tiszta,
Oly gyönyörű
A csillogó napfény
Sugara sincs
Gyönyörűbb!
A virág szépségét
A gyökér nedve
Táplálja.
Az értelem szépségét
A gondolat ereje
Táplálja.
A termékeny gyökér
Nem kell hogy
Szép legyen.
A gondolkodó ész
Nem kell hogy
Szép legyen.
A virág csupán
Akkor szép, ha
Kívül szép.
Az értelem csak
Akkor szép, ha
Belül szép.

orosZ

BAIR DUGAROV
(1946)

Pillanat-szvit

1. DÁMSZARVASOK

Mily kétségbeesetten
csörgött az óra
ma reggel. Úgy tűnt, mintha
már-már kettéhasadna
az egész világ.

Gyermekeként azt képzeltem,
férfinek sírni
nem illik. Évek múltán
oly nehéz eltitkolni
a könnyeimet.

Lelkünk megdermed
a súlyos gépzúgástól,
Hirosima-szagú a
huszadik század.
Repülő száll felettünk.

A magasfeszültségű
vezetékeken,
mint börtönrácsokon át
fogoly-vággyal tekint le
a földre a hold.

Mélyet sóhajtott
álmában az újszülött,
hangosan sírva fakadt.
Lehet, a volt élete
jutott eszébe.

Az árvalányhaj,
mint századok köde,
terül szét a köveken.
Hosszan barangolok a
templom romjain.

Siess örök nyomot
hagyni magad után,
hisz mint a perc,
az év éppúgy elrohan,
s vele az egész élet.

Fájdalmam meg ki hallja
a sötét éjben?
De minden alkalommal
új nap kél reggel
szívemnek mély sebéből.

Titkolt bánataim
dámszarvasai, kérdem:
jó-e nektek velem itt
Ázsia napos
hegyoldalain élni?

2. PERMET

A Vadkan-évben
a szagan-dal hónapban
napsugár-zápor napján
a kakukk órájában
jöttem e világra.

Soha, sohasem
írtam én egyetlen egy
költeményt sem.
A hegyek szóltak bennem.
A sztyeppék szóltak bennem.

Megkérdezték: a
rózsának hány szirma van?
Vállat vonva feleltem:
Megszámolod a szirmokat,
ha a rózsát szereted?

Kedvenc költőim
születésnapján mindig
verseiket olvasom.
Fény árasztja el
a lelkem és aggódás.

Az álomban szült
verseimet reggelre
elfelejtem én. Mily kár!
Csak illat maradt utánuk,
a virág eltűnt.

Egy fonál a szíven át
összeköti a
múltat a jövővel,
az ágot a gyökérrel.
Egy fonál. Egy húr.

Hogy kifordítsa
a világot, a hullám
a partnak ütődik. Így
születnek újabb versek
a vízpermetből.

3. SZIROM

Mi is a világ?
Egy szép, sokszínű virág.
És benne a nő?
Annak
fehér szirma.

A szerelem rövid verse
nekem hosszú bánat.
Szál krizantémot hoztam.
Vele mit tegyek,
még nem is tudom.

Egész nap vártam
tőled táviratot.
Szél sodorta
kis sárga levél
keringett ablakomban.

Egy tengerparti város
szállodájában
zongorán játszol éppen.
A határtalan tengert
látva gondolsz-e ránk?

Szörnyű rágondolni: ha
nem találkoztunk volna,
milyen zavartalan
és szabályos
lenne az életem.

Olvadó hópelyekkel
az arcodon
toppantál életembe.
Az éjjel szálltál le az
égből a földre.

Egyszer hangot hallottam,
mint a tiédet.
Épp így beszélgetett a
patak s a csend
távoli gyermekkoromban.

A legszebb versem, az arcodat
nézve
gondoltam ki.
De a papírra
bízni azt nem akarom.

4. ÖKÖRSZEMEK

Mily tompán
csepeg a víz a csapból
az üres lakásban.
Mintha valaki
a napjaimat számlálná.

Minden családtaggal, aki
örökre eltávozik,
arcomon
egyre erősebben érzem az
öröklétnek fagyos leheletét.

Eltemették az
ősz öreg csikósunkat.
Nagyapád vadászni ment -
mondták a kis unokának.
Nem egyhamar jön haza.

Örömmel
búcsúzkodnak az óvodától.
Előttük az iskola,
az egész
élet.

Ökörszemek
repdesnek felettünk.
Felvillannak
s tovatűnnek,
mint sok-sok élet.

Apám és anyám
öreges léptekkel halad épp az utcán.
Amint nézek
utánuk,
titkolt sírás fojtogat.

Anya,
menjünk el a kék csúcsokhoz,
ahol gyerekként éltél.
Lehet, lelassul majd az idő.
Anyá...

Az apró asszonyok anyámat
juttatják az eszembe.
Különösen
arcukon a lágy, bánatos
mosollyal.

5. Fű

Elfeküdni a zöld fűben.
Az eget nézni.
A buja zöld fűben.
A zöldben.
A fűben.

Éjjel
álmomból vert fel
a telefon csengése.
A kagylóban eső
zizegését hallottam.

A párkányon
mint mell,
jégcsap duzzadozott.
Nappal száznyi
tócsát fejt ki március.

Pikkelytetős kunyhómban
- két lépés
a Bajkáltól -
álmodtam meg
gyermek-álmomat.

Zsákmánnyal tért haza a vadász.
Csendes eső mosta
a puszta térségeit.
A természet így siratta el
a szegény kis őzt.

Van ilyen boldogság -
a világ szegélyén élni
és felébredni
a hajnali
füvek illatától.

A lelkemben
túl sok a földi zaj
s a lárma benne.
Hol lelhetnék most
én nyugtató csendet.

6. KÉKSÉG

Mily halk és egyenletes
most a szívverésem.
Kérlek, szívem, pihenj
meg néhány percre.
Mily halk és egyenletes.

Harmadnap
nem locsolok virágot
a porlepte ablakpárkányokon.
Magamhoz ily figyelmetlen
lettem.

Lehet, nem tiszta
a lelkiismeretem.
Megrettentem a nesztől
az alagútban.
Macska suhant el.

Átsegítettem az utcán
egy öreg nénit.
Egész nap
vígan
jártam, jókedvűen.

A lelkemben
bánat vert fészket.
Honnan jött, nem is tudom.
Júniusi dél. Azúr ég.
Bánat kínoz.

A napsütött hegyoldalon
magányosan legelget
egy ló.
Tekintetünk találkozott,
mint régi ismerősöké.

Gyermekkorom égen
szálló léghajója
a földnek ütközött.
A résbe
zuhant az élet.

Évek
múltán tértek vissza a szavak,
mik szél szárnyán repkedtek szerte.
Fogadtam mind,
mint tékozló fiút.

Mélységek
s csillagok távcsöve
mindegyik kút.
Elfáradt szemünk
könnye ott a víz.

Miként tükörbe
néztem a sugárút
kirakataiba.
A világ - arcom
örök keresése.

Szeretnék
egyszer magas pálmák alatt
nap-forró homokban
ébredni álmomból
hullámok zúgására.

Gondolat-madaraim
magányos órán
felröppennek a magasba.
Itt vagyok e világban.
És nem vagyok itt.

A nyírfa levelei

A nyírfa levelei
a szerelemről dalolnak.
A szikla a kitartásra
emlékeztet engem.
A fehér virág -
az érzések törékenységére.
A hegyi tó -
a szerelem tisztaságára.

BURKINA FASO

JACQUES GUÉGANÉ
(1941)

A Dél asszonya
(*La femme du Sud*)

/részlet/

MEGTUDDTAM azoktól, akik a nap alatt jönnek-mennek,
hogyan elszöktél az őseid királyságába, a déli erdőkbe. Nem biztattalak,
te lány, édes kincsem, hogy megéred a homokunknak?

Már nem emlékszem, hogy milyen színűre festette akkor
a félsivatag a gyíkaink tojásait. De a tájat áthatotta akkor a zaj
és a szenvedély, s a holt anyateve csontjain a kicsinye zokogása
abba nem maradt.

FIVÉREM, mondták a férfaink, minek tartogatsz a
testedben ennyi emléket? Miért kérődzöd vissza hiába az éhségtől
kimart szádba a Dél asszonyának a nevét és illatát? Határozzunk:
vegyük ki a Dél archívumából. A szerelme szelíd, boldog,
a leglelkesebb madár volt, az év, amikor világos csípőjén
hordott minket, a mandula, a Dél parazsa alatt.

*Jacques Guégané: „La guerre des sables”,
Édition Presses Africaines S.A., Ouagadougou, 1979*

CHILE

XIMENA ADRIASOLA
(1930)

Meghalni
(*Morir*)

Nem akarok
időben
meghalni
jobban kedvelem
a megkéssett
halált.

Éden
(*Eden*)

A paradicsomból
Isten minket
tisztá irigységből
űzött ki.

*David Valjalo/Antonio Campaña: „Veinticuatro poetas chilenos”,
Ediciones de la Frontera, Santiago de Chile, 1994*

DELIA DOMÍNGUEZ
(1931)

Önarckép
(*Autorretrato*)

Olyan vagyok, mint az állatok:
megérezem a levegőben a szerencsétlenséget
és nem alszom futóhomokon.

Mindig jön a szél
- a pisis gyermekkorból -
eltörölve
a porcok szilárdságát
míg valaki
nyugodt kézzel be nem írja
a szomorúság rövid szavait.

Olyan vagyok, mint az állatok:
tudok járni a sötétben, és
a világ végétől
akár bekötött szemmel is visszajövök
a dombok között álló vén házamhoz.

Az évek hirtelen elrohannak
habár belülről fogjuk őket,
de a félelem e magasságokban szertefoszlik
és opálosan
szitál a fénye a zongorateremben,
ahol a halottaim táncolnak az árnyukkal.

Olyan vagyok, mint a nedves orrú állatok:
az égben kiszimatolom
a vihar elektromos töltését,
és nem bízom az ismeretlen lépésekben.

Olyan vagyok, mint az állatok:
érezem, hogy indulok visszafelé eredeti földemre.

Isten tudja, miért!

*David Valjalo/Antonio Campaña: „Veinticuatro poetas chilenos”,
Ediciones de la Frontera, Santiago de Chile, 1994*

PEDRO LASTRA
(1932 -)

Paradicsomok
(*Paraísos*)

A kisfiú aki
a látható világba
építi kis paradicsomát
gyorsan
megelőzi a napokat
és emlékezetében berendezi
az elveszett paradicsomot

*David Valjalo/Antonio Campaña: „Veinticuatro poetas Chilenos”
Ediciones de la Frontiera, Santiago de Chile, 1994*

HUGO MONTES
(1926)

Majdnem egyszerű kérdések
(*Preguntas casi simples*).

Dalol a madár, dalol, dalol.
És kit hív, amikor dalol?

Szalad a szél, egyre csak szalad.
De ki tudja, hogy hová szalad?

Folyik a folyó, folyik, folyik.
De mi folyik, ha ő folyik?

Sír a gyerek, sír, folyton csak sír.
Ki bírja ki, hogyha így sír?

Éldegél az ember, él vagy meghal.
Éldegél az ember, él vagy meghal?

Költészettan

Egy szem többet lát, mint kettő.
Két szem többet lát, mint négy.
A látásról van itt szó.
Nem a tekintetek számítanak.

Ahol a matematika téved,
kezdődik a költészet.

Ez nem a szív dolga.
Ez nem a fej dolga.
Csak a szavakból jön
létre költészet.

Ott, hol találkozik
a szem a hanggal,
van a fészke a versnek.

Mondja a szív, amit lát.
Lássa a szó, amit mond.
A látás a szóban
a tiszta költészet.

*Hugo Montes: „Claridad humana”
Editorial La Muralla,*

MATÍAS RAFIDE
(1929)

Arc a tükörben
(*Rostro en el espejo*)

Valaki
egy ablakot figyel
hol egy ismeretlen nő
nézi a tükörben
összetört arcát

Az a férfi
(*Aquel hombre*)

Az a férfi
Gyöngyös táskájával
Múzeumi tárgy
A városban mit sárkányok nyeltek el

*Matías Rafide: „Presagios”,
Colección dos Mundos, El Cairo, 1994*

Fáradhatatlan köd

Fáradhatatlan köd
törölte el anyám
fogoly profilját Fekete
szomorúság hull
a tegnapi napra
mint a halottak hiánya

A járdák és az éjszaka
ellenére érzem a te
gyermekkezed ebben a házban
a sírástól és a sötétségtől
idegenben

Hiába keresem a szemed
a lángvörös szigeteket
kóbor farkasok és hajótörések rugdosta
szigetszoportok vagyunk

„Sueños y espejismos”

Mini-életrajz
(*Autobiografía minúscula*)

Becsukom a szemem
hogy lássak. Gyász-
angyal
a járdán.

Az életet kerestem.
És becsaptam a halálomat.

Napraforgó
(*Girasol*)

A napraforgó
- délben
- sárgán
mosolyog.

Éjjel
elhagyott
fekete galamb.

Matias Refide: „Sueños y espejismos” (Antología mínima)
Academia Iberoamericana de Poesía, 1999, Valparaíso

Halott leány
(*Muchacha muerta*)

A köd másik
utca miről álmodunk
egy halott leány
mulandó arca

Az istenek haszontalan
lehelete, rövid búcsúzásnál
szelíd hullámverés

Oh, hallgatag angyal
mely tovatűnt parton
raktad ki álmaidat?

Boletín Academia Chilena de la Lengua. 74.
1999-2000, Santiago de Chile

RAUL ZURITA
(1951-)

Az Atacama sivatag IV
(*El desierto Atacama IV*)

- I. Az Atacama sivatag csupa kövér legelő.
- II. Nézzék azokat a sivatagi legelőkön szaladgáló juhokat.
- III. Nézzék az álmaikat amik ott bégetnek a végtelen pampákon.
- IV. És ha nem hallatszik a juhok bégetése az Atacama sivatagban mi vagyunk a chilei kövér legelők hogy az egész térségben az egész világon az egész hazában hallani lehessen saját lelkünk bégetését ezeken az elhagyatott siralmas sivatagokon.

„*Ventana al mar*”
Ediciones Mairena, San Juan, Puerto Rico, 1992.

CIPRUS

görög

MIMISZ JAKOVIDISZ

(Sohasem gondoltunk arra...)

(Δε συλλογιστηκαμε...)

Sohasem gondoltunk arra, hogy milyen rövid ideig tart és vesztegettük az életet a jövőbeni ígéretekkel és a hiábavaló reményekkel a számtalan

HA és MAJD között. Máról holnapra éltünk, és most egy másik élet küszöbére értünk.

Keveset tartottunk meg és soknak engedtük, hogy elszaladjon mellettünk.

(Mindenfajta nyomtatvánnyal...)

(Στηνομε τοιχουσ...)

Mindenfajta nyomtatvánnyal papírfalakat emelünk a cementfalakkal párhuzamosan. Az elsők kibírnak mindenféle megrázkódtatást, kitartanak az időben.

(Nem koptak el a hétköznapi ruhák...)

(Δεν ειναι που...)

Nem koptak el a hétköznapi ruhák. Nem ölték meg az álmainkat. Problémánk a harc a bennünk rejlő ellenséges erővel, a versengés saját lényünkkel.

*Μιμης Κ. Ιακωβιδης: ΠΑΡΕΝΘΕΣΕΙΣ,
Λεμεσος – Κυπρος, 1994*

ANTONIS PILLAS
(Αντώνης Πίλλας)

Rések

/Részletek/

Nyár fénye - arany folyó
ártatlan gyermeki mosolyok
elől
a tenger hullámain
oh, az élet elfelejtett alázatos
szépsége

Az idő-temető fehérjében
elhajítva várják az emlékek
a tavaszi szellőt hogy felébredjenek
és új életre keljenek a halvány csillaggyertyák
a nemlét szétmorzsálódott
egén

Hold
jössz és bekopogsz ablakomon
mit bemocskolt eltűnt
gyermekkori barátaim vére
és éjjel szelekkel látogatsz meg
az augusztusi holdkoszorúban

Imák kimondatlan
szavai az utolsó
esti napfénytől
átitatott leveleken
és árnyékok vésik fel
az ugrabugráló
gyermekkori emlékeket

A holtak
(*οι νεκροι*)

A holtak aki jönnek az álmatlan
végtelen éjszakákból
befröcskölve vérrel és tajtékkal
az álomból és hullámokból
a papírjainkra zuhannak
és kifosztanak minket
elrejtik a holnapot
kínzó hallgatásba
az idő ostorával felkeltik
a könnyező lovat ami hallgatagon áll
a kapunk előtti kútnál

SZOFOKLISZ LAZAROV

(Σοφοκλης Λαζαρου)

Megérintelek téged, érinthetetlen

(θα Σε αγγισω, ανεγγιχτε)

Megérintelek Téged, Érinthetetlen, a kezeim nélkül
Eljutok Tehozzád, Magasságos, a lábaim nélkül
Amint önmagamban lépkedem az égen.

A meghívás

(Το καλεσμα)

Uram, a szeretet fénylő
bíborpalástját leterítem
az új Templomod bejárata
elé hogy beléphessek mint
a tizenkettedik meghívott vendég.

Élet

(Ζοη)

Vörös holdfény, fekete folyam,
piros, fekete mozgás az öblök
között, az arany, az izgató álmokképek
utáni eszeveszett rohanás.

Az ismeretlen

(Η Αγνωστη)

Piros ruhában jött
az Ismeretlen
harmonika szólt
a síron.

A Tavasz vagyok, mondta,
és a halottra szórta
a virágaimat.

Tudjátok,
egykor szeretők voltunk.

Ez én vagyok
(*Αντος ειμαι*)

Dallam nélküli ének
magány nélküli hiány
fény és gyengédség önmaga világában,
ez én vagyok.

Σοφοκλης Λαζαρου: „Ανθολογο ”

JORGOSZ PETUSZISZ

A felpuffadt holtak

(Οι τυμπανιαίοι νεκροί)

Meg-megbotlott...
A holdfényben
mennyre bomlanak a szétdobált
felfúvódott holtak.
A foszfor
Bajtársak
Barátok
a csontvázakból üvegszemekkel
makacsul
Nézték
„Miért hagytál minket eltemetetlenül?”
kérdték tőle.

*Γιωργος Πετρουσης: „Νησος τις εν κινδυνω”,
Ακτη, Λεμεσος, 2003*

Ellenséges őrség

(Έχθρικο φυλακιο)

Forrón süt a nap.
Az áttüzesedet szirtek felett
ellenséges őrség
idegen hangjai.
A barlang-rejtekhelyen
lélegzet nélkül,
szótlantul.
Titkos reménység, mint bokor.
A katonák feje
felett a félhold
sugarai.
Hamarosan
kiűrtik belülről.

20.8.1998

török

NESE YASIN

Ember, szeresd a hazád

(Yurdumu...)

Ember, szeresd a hazád,
Ezt mondja az apám,
De a hazám két részre szakadt
És énnekem
Melyik felét
Kell szeretnem?

Holtak

(Ölücükler)

A török oldalon
Egy kis sírban
A háború egyik áldozata
Egy ciprusi gyerek
Mondta:

„Emberek, miért haltam meg?
Emberek, csak gyerek voltam,
Nem volt bűnöm,
Miért zártatok a sötétbe?”

A görög oldalon
Egy kis sírban
Egy cédrus alatt
A háború egyik áldozata
Egy másik ciprusi gyerek:

„Miért haltam meg?
Nem volt bűnöm,
Fel akarok mászni a cédrusra.
Miért zártatok a sötétbe?”

COMORE

ABDELFATAH NADJLOUDINE

(1985)

Ismeretlen lélek

(*Âme inconnue*)

Napjaim tavaszán

A lenyugvó napra vetettem a tekintetem

A szívem egy haldokló világ súlyát érezte

A szépség sárguló vizeiben keresett téged

A lélegzetedet kerestem az erényes lelkek között

Álmomban a felhőkről próbáltam kiolvasni a neved

Megpillantani a Rossz Istene felé mosolygó arcodat

Nem láttam sem a szemed sem a tejfogadat

Sem a szemed sem ismeretlen fogaidat

Még csak az álmaimat ringató jámbor hangodat sem hallottam

A kezembe fogtam a türelmet

A mindenkori szavakba az imákat

Be akartam csapni a kort

Egyszerre felugorva széthasítani a titkot

Csak azért hogy érezzem az orrcimpáimat megremegtető ismeretlen illatodat

Jaj annak, aki meglátott téged

S ellopta tekintetemtől a csodák e ligetét

Ahol a szemem elől menekülő lény szépsége pihen

Mily tűz égeti fel az élet bájait

És hagyja majd hogy a leheleted megkeresse a szívemet?

Ismeretlen lélek! Kerestelek az idegenek között

„Kegyelem” kiáltottam az égnek

Költői szép szavakkal dicsértem a szépséget

És kerestelek a szomszédaim között

Soha senki sem látott.

Egy napon majd belélegzem a leheleted aranyát

COSTA RICA

ROSITA KALINA

Elvesztettem a türelmem (*He perdido paciencias*)

Elvesztettem a türelmem.
Ezt mondom a hollóknak:
Menjetek innen,
vagy erővel elkergetem őket.
A sirályokkal
szabadon, kellemesen érzem magam.
Boldogan látom, hogyan ölelkeznek.
Az én koromban ez elfogadható,
habár már deresedik a halántékom.
Elvesztettem a türelmem,
hogyan undorító dolgokat néztek.
Egy gyermek virágot árul nappalai éjjelén.
Senki sem óvja meg őt a frakkba öltözött
sértésektől és veszélyektől.

Nincs szükségem türelemre
hogyan szétkergessem
a hazát kiáruló kopókat.
Engedjétek meg nekünk átalakítani a világot.

*Rosita, Kalina: „Mi paz guerrera”
MCJD, San José, 1999*

Mondtam neki: gyere (*Le dije ven*)

Mondtam neki: *gyere*.
A tengeren túl lakik.
Ott a csillagok
mások, mint ezen az égbolton.
Mily nehéz átkelni
a titokzatos, mély, kék tengeren!
Mondtam neki: *gyere*.
Nem mozdul.
Én sem.
Különböző napok telnek-múlnak,
hogyan elérjük a túlsó partot.

*Rosita, Kalina: „Mi paz guerrera”
MCJD, San José, 1999*

Lélegzetek (Hábitos)

I.

Borges írt a nevekről és azok kettős, mágikus jelentéséről: Sohasem mondta ki a Nevet: ezernyi darabra törsz össze: te és a megnevezett. Mert tilos abban kotorászni, amit nem értünk. A Kabala ezt megerősíti. Túl vakmerő volt és ezektől a költőktől szentül fél, amikor nincs nagyobb hang a beszédért, inkább az összeszámolásért. Ezért sohasem kapta meg a Nobelt.

II.

Szeretem unalmas délutánokon nézni, hogy esik; hallgatni a levegő hangjait a vízi szegfűk fölött. Ha csenget, vagy nem, a telefon, szól, vagy nem, a televízió, ha szól a csengő, nincs senki. Tetszik nekem e finom eső nyugalma, amint a fülemre szemerkélt, az egyetlen dallam, mi begyűjti, jelenleg, a békét, amit mindenki számára kívánok.

III.

A családra rákényszerítenek. Olykor oly nagy a teher, hogy néha kilométerekre küldöd a távolság fényét. Majd mardos a lelkiismeret. Lassan megtanulod, hogy mások a te törvényes testvéreid, mások a bácsikáid, az unokatestvéreid és a többi családtag. Míg csak az egész emberi nem nem tűnik neked egynek, és egy friss lehelet keríti be az egész családot: az örökbefogadottat.

IV.

A boldogság abban áll, hogy fogadjuk el saját korlátjainkat és másokét. Nem palackokban jön: a levegőben lappang, ha a megfelelő lélegzetet tudod venni. Kerüld a mérgezett levegőt, ha boldog kívánsz lenni.

V.

A fán van egy ablak, hogy az eget nézze, habár a földhöz ragadt. Ebben van a mi előnyünk: mi általában középén élünk.

VI.

A felosztott szó nélkül az ige sterillé válik. Eltűnik ezer világ a csírájában, és vele együtt egy nemesebb, vagy talán emberibb szeretet lehetősége.

VII.

Az életet élni - nem átmenni egy mezőn, mondta Paszternák. Attól függ. Ha az egy aláaknázott, dögszagot árasztó hullákkal teli mező, a költő látomása célba talált. Kár, hogy az én látomásom ez a mező, a mi XX. századunk epilógusa oly megmagyarázhatatlanul féktelen.

VIII.

Újjászületek az új Napon, ami kísér engem. Mától kezdve szigorúan megígérem, hogy megvilágítom az én bizonytalan és bárgyú napjaimat egy idősebb, bölcsőbb Nap változattal, ami soha, de soha sem rejtőzik el a nadíron.

IX.

Borges azt írta, hogy a tükör-labirintú végtelen volt. Ez lenne az elátkozottak reménytelensége Dante Poklában?

X.

Többször figyelem a pókokat, amint egyre szövik azt a kecses és pihekönnyű hálót, családi tűzhelyet és biztonságot. Csodálatosnak, hogy ne mondjam, szokatlannak tűnik, hogy ők tanítják nekem a törekvés, a munka értékét, annak ellenére, hogy igyekszem széttépni azokat.

XI.

Minek írjunk verseket? Kinek fontosak? Valakinek, aki engem olvas és megért. A költészet megment. A többi csupán ráadás.

XII.

Nehéz elhinni, hogy aki nem élte át a népirtást, az élt. Én nem éltem át: az anyám megtanított, hogy sajátomként érezzem. Még mindig fáj.

XIII.

Mert az Isten trónja felé ereszkedtek finom
ködként, csillagokká változva. Mert villanásokkal
kárpitozzák a mennyei kéket. A derült éjszakákon
át énhozzám beszélnek, és én elgondolom:
ott fenn boldogok.

XIV.

Anélkül, hogy guru, rabbi vagy pap, novícia vagy
beavatott lennék, szabadon mondhatom, mennyire
tetszik nekem, e sorok és előírások folyamatában.
A szokatlan távlatom azt magyarázza nekem, hogy
ez, oly ősi, az én újjászületésem, bár legyek oly öreg
mint az életnek e szabad folyása.

XV.

Megelégteltem Borges labirintusait. Meguntam
annyi tükörben nézni magam. Szívesebben mennék
a vörös hangyákkal benépesült mezőre, hogy meg-
vizsgáljam, miért olyan világosak az ő labirintusaik.

XVI.

Semmi ellenáramlat. Holnap, mondja majd a nap.
A jelszó gyalog következik. És továbbra is
érvényes.

XVII.

Nappal - éjjel, éjjel és nappal az ablakomból
látom Leviatánt. Abszurdum tudni, hogy egy éven
át tízemeletes monstrumot fogok látni az ablakommal
szemben.

XVIII.

Az aggodás kifinomít olyasmiket, mint a félelmek,
szorongások, a szavak, amik lényegében semmit sem
jelentenek. De érzékeltetik, hogy mindezt átéljük.
Képzelt páncélom nem véd meg a fájdalomtól,
bátorságot sem ad, hogy kikerüljem. Valami nagyon
is intim dolog háborog belül, mint egy kitörni készülő
kis állat a fogaival marcangolja a lelkem. Bágyadtan
sóhajtok, vágyva, hogy ne legyek, ne érezzek, mert
manapság kimondani azt, amit érzünk, az éretlenség,
hogy ne mondjuk, a gyávaság jele. Megbízhatóbb a páncél.

XIX.

Bevallom önöknek, hogy ha Németországban születtem volna, más mesét meséltem volna. Örülök, hogy itt lehetek: a zöld gyepen, a vörös pipacsaim, a háromszínű égbolt, ami az alajuelitai Keresztre és a Bazilikára borul. A mítoszaimra és legendáimra büszkén világpolgárnak vallom magam. Ez érvényes, mint a nap, amikor születtem, a versemhez hasonlóan egy ködös és esős november harmadikán. Ezt gyöngéden mondom. Ezt fájdalommal mondom, amit érzek, a politika műveletlen apostolai miatt érzem, akik elpusztítják a mi léletteli és tiszta lényegünket. Bevallom önöknek, hogy a hamvaktól kissé távolabb, van egy völgy.

XX.

Anyát az egyik virág-teli hónapban földelték el. Májusban, júniusban vagy júliusban. A sírjára semleges felirat került, amit még ő maga írt le. Senki sem értett meg azt, talán a vaksága miatt: „Köszönöm, élet, a hullatott könnyeket és ezerszer az örömöket, amikben részesítettél.” Már tudom, hogy egyes könnyecsek örömmé válnak, és vannak örömök, amik később szenvedéssel végződnek. Köszönöm, anyám.

XXI.

Hamarosan meglesz az új házam. Tágas hálószoza, kertbe nyíló ajtóval. Arra vágyom, hogy az ajtón át nézhessem a gyepet, a magányos pálmát a sarkon, előtte a kő-oltárt, az eget, ha felhőtelen, és talán a napot, amikor azzal a szándékkal ébredek, hogy a kertet nézzem az ajtón át.

Tükör (*Espejo*)

A toronyból
nézlek.
Azt, ami voltál, ami vagy.
Ami még mindig érvényes
a körülmények dacára.

A te törvényes éned vagyok.
Szeretlek. Kereslek.
Könyörgöm: jöjj vissza,
jöjj vissza - fel
a tövisen,
hogy elérd a rózsákat.

A te éltető lélegzeted vagyok,
mit ki nem olt a vihar.
A létrád vagyok, amin
egyszer megálltál.
Kérlek: gyere
még magasabbra,
hogyan eléred a téged kísérő napot.

A torony vagyok, ami után vágyakozol,
a semleges szemlélő, akit szeretsz.
Az vagyok én, aki te voltál,
bár kétségbe vonod a jogom,
hogyan eggyé váljam veled.

Benned vagyok, az aki vagyok.
Rejtett álmaid
álmatlan őre.
Te én voltál.
Az ő.

Rosita Kalina: „Mi paz guerrera”

Az órák
(*Los relojes*)

Apa időrendbe
állította az időt.
Egybehívta a rugókat,
mutatókat, olajokat,
hogyan új életet adjon
a széthullott időnek.
Az apám órákra megrészegetett
a mágikus idővel
vívott csodálatos harcban.
Oh, szerelmes apám!
Miért nem magyaráztad meg soha,
hogyan szabályozzam az életem?

*Rosita Kalina: „Mi paz guerrera”,
MCJD, San José, Costa Rica, 1999*

ARABELLA SALAVERY
(1946)

Szavakról és álmokról
(*De palabras y sueños*)

A szó nemzedéke vagyunk.

Az ige
nemzett minket,
megbántott, megsebesített,
szeretett, megcsonkított,
megerőszakolt,
megváltott,
felfedezett és kigondolt.

A megtestesült ige vagyunk.

a tettnek a szóban megvilágosult
sápadt másolata.

madár szó
eső szó
történés és kínszenvedés.

Értelmek és formák
korlátlan ünnepe.

A meghunyászkodó szó
az elveszett szó
a felrobbant szó vagyunk.

A hangon túli ige vagyunk.

És innen
a maréknyi álomittas szótól,
a hálónyi száraz szótól
mondok köszönetet az engem újra fellelő
és a szavak álmával megtöltő hangnak.

Szerelmek...
(*De amores...*)

Léteznek mindenkori
és mindenkorra szóló szerelmek.

Földeket,
országokat,
kontinenseket bejáró szerelmek.

Szerelmek, amiket az időben
ültetnek el,
csíráznak ki,
érnek meg,
illatoznak,
és tartanak,
és örökké kitartanak.

Tegnap,
mai
és holnapra szóló szerelmek.
Gyengéd szerelmek.
Pókhálók,
amiknek nem okoz kárt a szél.
Bőr nélküli érinthetetlen szerelmek.
Minket az élethez kötő fonalak.

Ifjúságtól illatozó szerelmek.
Szerelmek, amik tartanak
és örökké kitartanak.

Eltűnnek és visszatérnek,
növekszenek,
remegnek,
bőr nélkül, érinthetetlenül,
szó nélkül.

Tegnap,
mai
és holnapra szóló szerelmek.

Mindenkori
és mindenkorra szóló szerelmek.

*Arabella Salaverry: „Arborescencias”,
Ministerio de Cultura, Juventud y Deportes,
Dirección General de Cultura, Dirección de
Publicaciones, San José, 1999*

MARIO CAMACHO

Meghívás

(Invitación)

Élvezni akarom a szádat;
szagolni a szőröd,
a hónaljadat,
a tested minden táját;
csókolni a melled hegyeit,
a hasad völgyét,
lábaid kettős ágát;
úszkálni hátad óceánján;
bejárni farod dombjait;
simogatni bőröd egész térképét.
Majd megállni és belemerülni
ágyé kod nedves erdejébe.
Madár lenni annak lombjában,
megszabadulva az időtől és a bolygótól
és a folyóinak a pulzusába vegyülni.
Biztosítalak, hogy a te sugárzó tested
az enyémmel egybeolvadva
zenévé válik,
ami áthatol a mi kettőnk életén.

Haikuk

3.

Éjszaka. Kutya ugat.
A titok lángol
vad csaholásában.

13.

Távoli fény, ragyogás.
Egy város éjjel.
Círce. A szép utcalány.

21.

Itt várlak. Hallod?
Törvényt sért most az óra
Íme a kapum. Kereslek.

36.

Madarak dévajkodnak.
Ragyogó napfény.
Mi mégis dolgozunk.

Virág az erdőben
(*Flor en el bosque*)

Biztos vagyok benne:

Az én szemem
az első,
ami
látja.

A kedveszegett városok
és leküzdhetetlen falak világában
a megrögzött szokásokhoz
és futó változásokhoz szokott szemem
csodálkozva lát a lombok között tüzet,
egy harmat-ruhás kék leányt.
Valaki azt mondja nekem,

hogy még
nem halt meg
a fény.

*Mario Camacho: „Voz tesrigo”
(Antología 1982-1998), Ministerio de Culture,
Juventud y Deportes, San José, 1999*

DLIA Mc DONALD WOOLERY
(1965)

... Az eső-bőr
(...*La lluvia es una piel*)

1

A lány,...
szelíden néz ki, mint
az eső,
és gyengéd, mint a tél.
Kétségtelenül
olyan, amilyen
és éppen így,
elfér...
két marék
homokban.

2

A nevem
üres félholdak
varázslata.
Hirtelen
lépett elő
tengeri szellemidézéskor
egy napon, amikor szomorúság
uralkodott.

3

Feketének születtem,
mert a Nap vagyok.
Fekete vízből születtem,
nyugodt tengerből,
járás közben
csontok bűbájából.
És mint a berimbao,
legenda vagyok,
és mint a csend,
az énekek éneke.

4

Mit tudok
a költészetről s az irodalomról?
Nőttem,
és tetszett ahogyan
változik
- kék és zöld az ég -
a zajos utca,
a hatalmas kiterjedés
és a véges eső.

5

Olyan arcom van,
ami öröktől fogva ismer.
És öröktől fogva
olyasmikről kérdez,
amikhez nem értek.
Olyan arcom,
ami elrabolja az orr
spirálját,
a szelíd hangot
és az ősi tekintetet.

Nagyon is az akaratom ellenére
olyan arcom van

- ami öröktől fogva üldöz -,
és ami nem volt

a nagyanyám előtt;
és kétségtelenül
őtőle van...

mindez:

a bőr

és

az emlékezet.

CRNA GORA

MILORAD POPOVIĆ
(1957)

Kánikula
(*Pasji dan*)

Felrettentem első álmomból
és megijedtem az istentől
megragadtam a vizes poharat
tenyeremmel erősen a homlokomra csaptam
nem jut az eszembe mit csináltam
tegnap
kivel szemben vétkeztem
kit pofoztam fel
kinek mondtam verseket
kitől kértem munkát

az utolsó cseppig kiittam a vizet
kánikula volt
(vasárnap)

megfeledkeztem az illendőségről
megfeledkeztem az ebédről
az asztalon észrevettem a feljegyzéseket

a Transzszibériai és a kis Francia Jeanette prózája-ról

CSEHORSZÁG

KAREL AKSAMIT

A szívet elosztani nem lehet

(Srdce rozdělit nelze)

A szívet elosztani nem lehet
az nem ledarálható húsdarab
csak egészben adhatod
tovább
a szívet elosztani nem lehet
a szívet elosztani nem lehet
két nő vagy két férfi között
a szívet csak ajándékba adhatod
a szív az szerelem élet és halál
az nem ledarálható
húsdarab
csak egészben
tarthatod meg magadnak
amikor szerelemtől
részegen átveszed

EVA BERNARDINOVÁ
(1931)

Közös nyelv

Felelősek vagyunk a csillagért
Már a csillagokért

Mert a puszta életről van szó
a jövő nyelvére
kell gondolnunk

Az elkövetkező világ nyelve a költészet lesz

VLADIMIR BRANDEJS
(1937-2005)

A kezek

Az emberi tenyereken
ott van az utak jele.
Hozzászoktak
a fém, a fa és a kő cipeléséhez,
megszokták, hogy kemény formát
adjanak nekik.
Ismerik a jeget,
megismerték a lángot,
ismerik a simogatás,
a legnagyobb ajándék gyengédségét.
Ha megérintik a tárgyakat,
azok maguktól megváltoznak.
Néha az ízületek, az ujjak ökölbe szorulnak -
és megfeledkeznek az álmról.
Nem, a tenyerekből
rossz sorsot nekünk az idő
már régóta nem jósol.
És kezeink
a nyugtalan égboltot
is tartani tudják...

Családfa

Akkor is ha bár makacsul tagadnád
önmagad előtt is,
néhány arcvonásával
életre kel benned
az apád és az anyád,
a nagyszülők.
Ők is sokakra
ráismernének
a járásodban.
Hová kerülnél
emlékeiktől űzve?
Hiszen te önmagadhoz tartozol,
bár egyre más
tájakra hívnak
a kérdéseikkel saját gyerekeid.

Olvadás

A kezeimen egyre gyengédebben
haladsz át.

A nap nem állhat
24 órából.
Elolvadnál.

Egyre keskenyebb lesz a törzsed,
ahogy bekarikázzák az évek.

/Az érés pillanatától
a kivágásig -
nem tudni a jogát.../

Ruhásszekrény

Nyisd ki a szekrényt!

Ott van benne

a tavasz,
a nyár,
az ősz,
a tél,

a keresztelők,
az esküvők,
a temetések.

A nap
és az árny jele,
amit a nők
egész életükön át viselnek.

A világ, az álom és a jajgatás,
ami mindenkié lehet.

Jégdarabok,
lángok
szaténon, selymen,
diolénen, akrilon.

Konfekciótermékek
és méretre varrtak.

MIROSLAV FLORIAN
(1931-1996)

Kaktusz

Gyerekrájk:

Zöld bábú
dugja ki fejét a cserépből.

Talán

vitéz lovag, kard a kezében
- csillog-villog a fényben -
pár perc, s nincs ki felismerné a kardot.

Vagy kapus
térdfédevel a lábán, karjában
csattognak a gólok,
mint esőcseppek a nyitott zongorán -

Pár virág kiált az üvegen át,
és a gépek zajában
tanácskozássra gyűlnek
az istenek,

a gyerek
csak rajzol tovább.

Virágok

Ma virágokat hallottam beszélni,
hangjuk halk volt, szavuk pergő, gyors,
csak a szeretet ritmusából értettem meg,
mint a haldokló, vagy a kisgyerek,
és az ágyam fölé hajló kedves
arcra ismertem benne.

Fa

Az árokszálen
rám hunyorított mint egy koldus
Évek óta látom
eltorzult görnyedt alakját
reszkető leveleit
és sohasem tudtam hogy vidám
jókedvű víg legény
Csak ma késő éjjel az autóbuszban
mikor egy óvatlan pillanatban
megvilágították a reflektorok

MIROSLAV HULE
(1946)

Egy júniusi vasárnap

Ilyen forró dél
A kutyák az árnyékokat nyalják
a gyerek egy söröskorsót
A kisváros utcáin
disznóhús illata száll és fűvószene
Mindenki kiült
a muskátlis ablakokba
(a dédunokák és dédnagyanyák)
Cérnaszállal vágják a gombócokat
és pontosan délben
a rádióban felhangzik a harangszó
Az asztal mellől senki sem hiányzik
és mindenki érdeklődéssel figyeli
a nagy képernyőn
hogyan folyik a küzdelem
a bolygónk
salakpályáján

Esik

Megállás nélkül esik
A templomtornyokon gyülekeznek a csókák
Egyesek felülnek
az óramutatóra
Rászáll még egy
és az idő lassan
elindul visszafelé

Etűd

A félhomály gyöngédségét
az arcodon tanultam.
Hát te?
Az ajkam megérintve
a véretem ittrad.

IVO ODEHNAL
(1936)

Megtisztulás

Ezen a prostějovi
júniusi délutánon
a melegtől megnagyobbodnak a levelek
meg a vágyak és az emlékek

A cseppek hangtalanul
hullanak a fűrészporra
a szalmára
a deszkáknak csapódnak
a fűbe és rám
esnek

Egy kicsit villámlik
egy kicsit dörög

Én pedig az istálló eresze alatt állok
és nézem
hogyan szeretkeznek a cseppek
hogyan emelnek egymásnak kalapot

Az eső az én lelkiismeretemről is
leöblíti a mocskot

A határidő

Örömmel
fakasztanék
mélyfűréssel
forrást magamban

A szélben
könnyezik a szemem
de a sírást otthon
az asztal lábához kötöm

Sietek
mielőtt letelne
a rám kiszabott idő

hogyan mások áramlatában
megleljem önmagam

A munka dala

A vers is munka
ami a térben és az időben kiszabadítja
a nemlétből a szavakat

És a legérettebb technika is
- ami a gyümölcse -
képes megsemmisíteni
a legérettebb gyümölcsseit
ha nem
a legérettebb kezekbe kerül

Ez a jövő törvénye

Az ereje
már holnap ledönti
a falakat
átlépi a gátakat

Messzelátó
Messzire ellát
a legbensőbe
A szívet emberivé teszi
felmelegíti a világot

Mint gyémánt
csillog a verejték-gyöngycsepp
a mű címerében.

DALIBOR PESEK

(Emlékművet állítottunk...)

Emlékművet állítottunk
František Ladislav Čelakovskýnak
ez az amit a mai rohanásban mondhatunk
miért
azért mert könnyebb bronzot önteni
mint olvasni a régi verseket

Egy ilyen ember

Egy ilyen ember!
Egy ilyen ember?
Mindegyikünk
Egy ilyen ember
Ezzel az egyetlen szóval
különböző emberek
különböző szándékkal
értékeli egy és
ugyanazon embert
ez az egyetlen szó
kifejez csodálatot
kételkedést
megvetést
hízelkedést
kárörömet
kihasználva
és meggondolatlanul
szolgálja a bosszút
az irigységet és az igazságot
ki kell mondanunk
meg kell hallanunk
hogyan legyenek kételyeink

Kérdőjelek

A mamutok vissza nem térnek
a dinoszauruszokat senki fel nem támasztja
hatalmas óriáspáfrányok soha többé nem díszítik már
a bolygónk felszínét

ennek az összes kipusztult élőlénynek
letelt már az ideje?
Képesek voltak még tovább is alkalmassá
tenni szervezetüket
a földi élet
további fejlődési szakaszaihoz?
És hogyan is áll a dolog mivelünk?
Melyik fejlődési fokon
vagyunk most?
Közelebb vagyunk a kezdetünkhöz
mint a végünkhöz?

Már majdnem elérjük a küldetésünk
titkát rejtő
leplet
nincs messze a leleplezés
ez minden varázslatot,
minden csodát
a fantáziát
a meséket és minden szépséget felülmúló
szörnyű meglepetés lesz
de vajon
élünk-e még akkor?

Szabadon bocsátlak

Elfogtalak téged
és őriztelek mint kívántad
virrasztottam fölötted
védtelek minden cseltől
és csalódástól
évek múlva azt mondtad
hogy fogságban még az állatok sem szeretkeznek
képtelen vagyok ezt megmagyarázni még önmagamnak is
a mi együttlétünk egyszerűen egyenrangú volt
a te urad voltam éppen úgy mint
te az én úrnőm
az alattvalód voltam
miként te az enyém

szabadon bocsátlak
hadd daloljon a szíved
amikor csak kedve támad
legyél boldog szabad röptű madár
ne juss senki kelepccéjébe
a szabadságodban se bízz

A nagy drámaíró

A naponta ismétlődő utak
és az olykor megtett saját
és szokatlan ösvény
a mi emberi életutunk
a szilvától eltérően
mi belekapaszkodhatunk az életbe
hogya le ne hulljunk
mint azok a ráncos
ködösen kék gyümölcsök
a megszürkült
nedves fűbe
az élet nem a tehetség és a szorgalom
a jellem és az értelem összege
az élethez tartozik az is ahogyan
a betegségek húzzák keresztül
a merész terveket
és a kaszás hölgy vétőjoga
meg a véletlenek játéka is
az élet egy nagy drámaíró
egy színpad
egy színhely
tömegnyi színész
több ezer epizód
a színművek százai
amelyek közül mindegyik eredeti
és mindegyik egy külön premier

LUDVIK STŘEDA
(1928)

A pékek

Angyalszárnyuk
nem nő.

Világos nappal
csábítják bűnbe
a nőket.

Éjjelenként,
amikor kel a tészta,
a tűzzel közösülnek.

Álmukban sem
szentek.

A kamionok viszik
a porhanyós sápot.

Kés
(Nůž)

Együtt járunk
az erdőben szótlanul.

Figyeljük, mennyi csend
száll el az ágakban,
mennyi rossz magányt
viszünk el mi.

Apa keze
melenget messze,
messze a föld alatt.

Asztal
(*Stůl*)

Nem is tudom,
keskeny végéhez utoljára
ki szorította a fülét
és hallgatózott.

(Talán az alacsony és komor.
Vagy lehet, egy szelet fekete kenyér
csipetnyi sóval.)

A friss hajtások között egy geze
elnyűtt csipogása.

Héja-kalitka.
Idő-csapda az elnehezült
hulló csillagnak.

Ami alatt terád
gondol valaki a távolban.

Nyári fényképezkedés
(*Letní snímkování*)

A Nap fényképezi a csúcsról
a keményen dolgozó vidéket.

Röntgenezi a pázsit tüdejét
és a jázminok örült illatát.

És a hullámozó rozs-sörényeket.
És a rókaljukakat a tuskók között.

A sietősen előhívott negatívok
hemzsegnek az egészséges leletektől.

Levelek a határvidékről
(*Listy z pohraničí*)

(*Jiřinának*)

1

A lépteink.
Hallod? Ismét jönnek.
Mindegyik más világtáj felől,
hogy itt találkozzanak.

A hegyekben,
ahol a madarak közelebb vannak a felhőkhöz,
az emberek pedig az igazságokhoz.

2

Ez a ház.
Emlékszel? A szerelmen kívül
semmi sem tartozott benne mihozzánk.
Még az ablakokba fújt hó sem.
Összefirkáltuk az előttünk itt járt
ismeretlenek festését,
és a fiainkra ráparancsoltunk:
Gyertek ide, csak lesz valahogyan!

3

Ez az idő.
Állj meg! Ezüstlakodalommal
zárjuk le a vágyak s a gyötrelmek
negyedkörét.
Vissza menekülünk arra a vidékre,
ahol mindeddig a kövek is hisznek
a szerelemben.
A szerencse-patkók
csengenek, egyre csengenek.
Az ígás-
lovak
patkói.

Ácsok
(*Tesaři*)

A vidék gerincein
emelkedik magasba
a fák halálon túli élete.

Gerenda gerendához simul,
mint a soros szerzetes
ujjai - fonódnak össze.

Majd méltósággal mondjuk:
biztos tető.

És az utak vezetnek minket egyenesen
- haza.

Vadász-szoba
(*Lovecký pokoj*)

A szarvasagancs
húséget esküdött
a falba vert kampóknak.

Rossz szokásuk szerint összetömörülve
minden oldalról bekerítve,
öldökölni a semmiért,
nincs más választás.

*Ludvík Středa: „Místo u stolu”,
Severočeské nakladatelství, 1983, Ústí nad Labem*

Legyél

Legyél láthatatlan kis kavics
az úton amin évszázadok jártak

Legyél dúcgerenda a háztető alatt

Legyél az egyik szál kötél
amelyik az emberi sorsot húzza előre

Legyél a várva várt hang
amikor egymást keressük

Legyél legalább egy pillanatra hullócsillag
amelyik vigasztal és nyomot hagy az emlékezetben

Legyél a sötétség kódében a jó remény szikrája

Legyél lehelet az üvegen
hogyan valaki keze felírhatta az üzenetet
hogyan enyhült a fájdalom

Legyél kopogtatás az ajtón amit meghallanak
hogyan ajtót nyissanak

Legyél önmagad
a behavazott kert zúzmarás csendjében is
és halld meg az élet titkos zenéjét
a makacsul dacoskodó halál
kuporgó bimbóiban

FRANTIŠEK VALOUCH
(1935)

Biztonságom határai

Az öröm és a szerelem
egy bizonyos megismerési forma
természetes megnyilvánulásai

És ezért ismerkedem
mert örülni akarok
és szeretek
mert többet akarok tudni arról a másiktól

Azonban többet tudni
az annyi mint beledobni egy pénzérmét
a Trevi szökőkútba

Visszamegyek
de az időt már nem fogom ugyanabba a szép tenyérbe
Szeretni fogok
de a volt infarktusokhoz
csak egy újabb társul

Az élet bonyolult és bizonytalan
mint az akadémikus struma szanálása
Ma éjjel 0 óra 5 perckor
meghallgattam a legfrissebb híreket
és csak egy további irgalmatlan öröm
jutott el a tudatomig
hogy csak helyi lövések hallatszanak
hogy a konfliktus eddig nem nőtt túl
biztonságom határain

JOSEF JELEN
(1921-2006)

Öregedés
(*Stármuť*)

Már a sírokkal köszöntjük egymást
amik álmod hintenek fáradt szemhéjamra
alattuk kihűlnék a keserves
sírások fészkei

Már összeütközöm az ajtóval
meg-megbotolva a küszöbben
A huzat szárnyai miért tárják
mindig szélesre az ablakokat

Csak csendben szomorkodom a pohár víz fölött
míg a valóság meztelenül
átoson mellettem

„Literární měsíčník” 1986/2

CSUVAS KÖZTÁRSASÁG

RAISZA SZARBI
(1951)

Назám
(Çĕршывám)

Nélküled partra vetett hal vagyok.
Melletted arcom boldogan ragyog.
Veled olyan jó, szabad a lélek.
Kellessz, mint friss levegő, hogy éljek.
Rólad és neked énekelek én,
Legdrágább haza a föld kerekén!

*Раиса Сарби: „Кăвак хуппи”,
Чăваш кĕнеке издательстви, Шупашкар, 1979*

DAGESZTÁN

avar

ABDULA DAGANOV
(1940)

(Mi vagyunk a legnagyobbak...)
(Бицун ниж к/удиял)

- Mi vagyunk a legnagyobbak -
Mondogatják a hegyek -
Akkorára nőttünk, mint a világ.
- Mi leszünk a legnagyobbak -
Mondogatják az emberek -
Hiszen mi egyre növünk, de ti már sohasem.

(A hegyek alszanak...)
(Муг/рул кьижун руго)

A hegyek alszanak,
Én nem alszom.
Az ő álmukat
Őrizem.

Elaludtam én,
Felébredtek a hegyek.
És most ők állnak őrben
Az én álmaim mellett.

„Гьудуллы”, Дагестанское книжное
издательство, Махачкала, 1978

ABASZIL MOHAMAD
(1932)

(Meghalt egy ember...)
(Инсанас живго ч/вазе)

Meghalt egy ember,
Csak a fekete porra gondolt.
Mindenki találhat okot,
Hogy kinyissa, mi zárva van.

Egyszer mindannyian meghalunk,
Akkor mi értelme siettetni a halált.

„Гьудулъи”, Дагестанское книжное
издательство, Махачкала, 1978

RASZUL HAMZATOV
(1923-2003)

(A távoli csillagokhoz utat törtek...)
(*Рорхатал ц/вабзазде сухьмахъал гъарун*)

A távoli csillagokhoz utat törtek,
Már rakéták repülnek oda.
A legtávolabbi is közelivé lett
És egyszer te is ott lehetsz.

*„Гьудуллѝ”, Дагестанское книжное
издательство, Махачкала, 1978*

DÁNIA

STEEN ANDERSEN
(1946)

A kráter
(*Krateret*)

Egy szimmetrikus kráter. Láthatatlan arcok
mozognak körbe-körbe a peremén
és mindenki megnyugtatóan beszél,
miközben én nem tudok kimászni.
Senki sem a saját hangját használja,
mintegy az enyémet utánozzák, mintha
sokkal jobban tudnák éppen azt, hogy
milyen voltam az álmaikban,
a jól ismert sötétből a világos szobába,
a valóságból az eltévelyedéseikbe,
ahol egy gondolat rosszabb a tettüknél,
áthatol a körülvevő téren,
és azonnal engedélyez egy kábulatot,
miközben minden egyes korlát
egy újabb tájékozódási pont.

A saját árnyéka
(*Sin egen skygge*)

A nappal saját árnyékával van tele
mint a víztükröt megtörő evezőlapát
ferdén és csillogón kutat a fenéken
felveri az időt s a fagyos látványát
bent ahol a partok majdnem találkoznak
a megrepedezett tükörről levált térképpel
Reggel amikor az első madár dala felhangzik
hamarosán túlharsogja további tízegynehány

*Steen Andersen: „Lysets Prisme”,
Attika 1988*

A szárnyakról
(*fra vingerne*)

A szemek megtalálják a pacsirtát
amint elhalkul a hangja,
s a szárnyakról lehull a Nap
a szántók pulzusára.

TRINE ANDERSEN
(1969)

Nincs szárnyunk
(*Vi har ikke vinger*)

nincs szárnyunk
nincs uszonyunk
nincs festéket fröcskölő farkunk
nincs ormányunk sem szarvunk
sem agyarunk
van rövid fehér karunk
és vannak kicsi hajlékony ujjaink
az almát csak akkor érjük el amikor már lehullott

Egy iglo van a szívemben
(*Jeg har en iglo i hjertet*)

egy iglo van a szívemben
egy kis eszkimó kunyhó
el nem olvad
kerek és sima és csillogó
láthatom benne magam
jégből kifaragva és megnagyobbítva
téged is látlak benne
én nem vagyok ám jó ember

Tisztában vagy azzal hogy milyen szép lehettem volna
(*Er du klar over hvor smuk jeg kunne have været*)

tisztában vagy azzal hogy milyen szép lehettem volna
lehettek volna dámszarvas-szemeim
kígyózó tincseim - hattyúnyakam
darázsderekam - gazellalábam
vizsla-szimatom
madártollam és birkagyapjam
lehetett volna gyöngyöző nevetésem
ragályos mosolyom és mérgezett nyíl
a tekintetem

és milyen jó ember lehettem volna
önzetlen
bőkezű nagylelkű
mindig jó tanácsokat osztogató
ne járj a síneken
ne menj át a folyón
ne menj be az erdőbe
ez nehéz dolog

határtalanul okos lehettem volna
minden könyvet elolvashattam volna, minden tudásra szert tehettem volna
6-szor 6 az 36
7-szer 7 az több

Próbáld csak meg elképzelni hogy milyen okos lehettem volna
szinte beleszédül az ember
tudhattam volna valamit az aerodinamikáról
nehéz helyzetben
idézhettem volna Shakespeare-t
feltalálhattam volna valamit az emberiség javára
és nagyon is tisztában vagy azzal hogy milyen gazdag lehettem volna
tisztában vagy azzal hogy mennyire fiatal lehettem volna
mennyire ismert és mennyire közkedvelt
tudod hogy milyen karcsú lehettem volna
jól tudod
milyen karcsú lehettem volna olyan karcsú olyan karcsú
mint a legkarcsúbb
karcsú
karcsúság

*Trine Andersen: „Den nye verden”,
Gyldendal 2001*

JENS FINK-JENSEN
(1956)

A csend cáfolata

Egy hegy emelkedik
Az ég felé
És megtelt
Minden hanggal
Egy zászló lobog
A szélben
Ami a csend
Egyetlen cáfolata

A csend hangja

Autók hangja
Eső áztatta úton
Mint plaszter reped meg
Mint seb szakad fel
A csend hangja
Hőálló üveg hódol be
Órák ütnek
Míg ajtó nyílik

Egy árnyék

Egy árnyék csak az arcodon
Nem tudom az a felhő-e
A nap előtt vagy amit én mondtam
Amint visszatér a fény
Felismerem a bőröd térképét
És megértem megint tévedtem

Simogatom a szelet

Simogatom a szelet
Mert az a legközelebbi
Amin eljuthatok az arcodhoz
Elültetek egy fát
Hogy megértse
Valaki rajtunk kívül

Esik a hó

1.

Esik a hó
Az egész világon
Sohasem láttam
Az álmaim élnék
Ott találkozunk te meg én
Amíg esik a hó
És csak ideiglenesen
Törli el a nyomunkat

2.

Mi egy hely vagyunk
A piros ajkak ígéretei
És a széthasadt álmok
Keringő szilánkjai között
Hová szívott be a szemek mögé
A ki nem mondott szó ürje
És ott maradunk
Egyszerű látványnak

Itt vagy te

Itt vagy te
Egy nyári ruhában
Most látom
Két szárnyad színeit
A ruhád virágzik
A kék égen
És a hangod mint
Egy halk ábrándos dal

Mindezen a képen

Mindezen a képen
Átváltozom
Az egyikké amibe belépsz
A gyerekünk megszületik
És a fényben villózik az idő
Miként a levelek, amint hullanak

Szárnyak hangja

Világítótorony villog
A tenger nyaldossa
Szürke ködből aminek a hangja
Mint a madáron a tollak
Amit a parton találtunk
Aznap vihar sodorta el
És mi a szótlán időről
Kezdünk beszélni
Mintha csak a szárnyak hangja
Kötött volna minket össze

Aznap a mandulafák

Aznap a mandulafák virágba borultak
Ez olyan volt mintha egy nagy kéz
Hógolyókat szórt volna szét a völgyben
A gyerekek integettek a virágembernek
Aki más völgyek felé repült
Mint az ég egyetlen felhője
Bár minden évben így volt
A nők maguk felemelték a fátylukat
Másoknak inkább mint maguknak
Hogy megtudják
Valami megváltozott-e
Nekik is

A lányom (Min datter)

A lányom repül felém
Teljes csendben várom
Hogy újjászülessen
Alázatos tekintetemben

Azért könyörgöm hogy a szívem
Egész nyitva fogadja
Nem azért mert a lányom
Hanem azért mert én a bizalma tükre vagyok

*Jens Fink-Jensen: „Alt er en åbning”,
Net-Bog-Klubben, 2002*

ESTHER GRESS
(1921-2002)

Élsz
(*Du lever*)

Nézd
ahová a könnyed hull
egy eleven mag virágzik

Nézd
ahová a fejed gurul
egy virágzó fa él

Akkor
emeld fel a fejed és nézd
te élsz még te élsz

Szeretni

Szeretni
az odaadni
magad egy másiknak

Szeretni
az lassan
átváltozni egy másikká

Szeretni
az átadni
az életet egymásnak

Harcolj

A rossz létezik
nesze

A rossz - rossz
nesze

A rossz rosszat tesz
nesze

Az út
(*Vejen*)

Mindnyájan
egy kereszttel
járjuk majd az utat

Mindnyájan
egy életen át
visszük majd az utat

Mindnyájan
egy kereszthez vezető
út leszünk

Kettő meg kettő

Te
vagy
egy felem

Én
vagyok
egy feled

Mi ketten
vagyunk egy
és két fél

Ezer év

Ezer év olyan
mint egy nap
az elmúlik
ezer évben
mint egy nap

Éhség

Hogyan írhatunk
verset
vér nélkül

Hogyan élhetünk
ha nincs
bátorságunk

Hogyan lehet
éhség
gyökér nélkül

Középpont

Hogy meglegd a középpontot
ismerned kell a kört
Hogy a pontba találj
ismerned kell Istent

Élet *(Liv)*

Kérded tőlem
mi az élet
és még többet
a boldogságról

Most már tudom
a boldogság
az élet öléből
gurult elő

Látni az életet
megalkottuk magunkat
a harcból a boldogságért
ez az élet

Vágy

A dédanyám,
a svéd
erdőkben
járt

A dédanyám
jár
a vágyamban
ismét

A vágyam nagy
olyan
mint a sötét
erdők

A dédanyám
ismét
az erdőben
jár

És a vágyam
jár
mellette az erdőben

Tartás (Holdning)

Én mindig
a gyengével tartok
és amikor a gyenge
erős lesz
én az erőssel
fogok tartani
aki gyenge lett

Halott gyermekem (Mit døde barn)

Halott gyermekem
már adtam
neked életet

Halott gyermekem
te csak
álomban élsz

Halott gyermekem
örömmel adnék
neked életet

Jó
(God)

Jó lenni
nem mindig
jót
tenni

Rosszat tenni
nem mindig
rossz
lenni

Helyesen ítélni
ez mindig
jó
lenni

Világmindenség

Isten
a mindenség
mindenben

Minden
egy
a mindenségben

A mindenség
Isten
mindenben

Hallgatnak

Beszéltek
az országban
ahol a szót
betiltották

Ítékeznek
a szó miatt
amit ki
nem mondanak

Hallgatnak
az országban
ahol a szó
szabad

Isten *(Gud)*

Amikor Isten
a gondolatodban van
az Isten maga
van benned

Amikor te
vagy egy gondolatban
te magad
vagy az Istenben

Amikor Isten
a gondolatodban van
a te
gondolatod Isten

ANNI GRØNKJÆR
(1943)

Emberi lépések
(*Menneskeskridt*)

Túl sok minden van
köztünk
ki nem mondott dolog
végtelen sok mindent
soha el nem érünk
És az idő tehozzád és énhozzám
gyorsan rohan
a csendbe vész
miként
a léptek

A telefon
(*Telefonen*)

Átkozottan
untam
mindent
a magányba is
szörnyen
belefáradtam
szükségem volt rád
Felhívtalak
tárcsáztam a számod
te felvetted a kagylót
De nem volt kapcsolat

Visszaélés
(*Misbrug*)

A tekinteted
idegesen
körbejárja
az arcom

A te szavad
próbál
visszaélni
velem

Ami nem válhat el a szótól

Ambivalencia
(*Ambivalens*)

Amikor túl sokat
dolgozom
te kifáradsz
tőlem

Én belefáradok
amikor
túl sokat
dolgozom

*Anni Grønkvær: De Indre Skrig,
Forlaget: Stenen*

LENE HENNINGSSEN
(1967)

Hipnotikus nyár
(*Hypnotisk sommer*)

/részlet/

Most felemeled.
A villamosság segítségévelre van.
Hipnotikus nyár.
És a te nyarad.
Egy nevető isten.
Kisegít a harisnyákkal.
Az ékszerekkel.
A férfi ajtót nyit és kiles.
Feljegyzí a két hold közti világot.
Húsz róka farkat számol össze.
És visszanéz.

*Lene Henningsen: „Stemmer med uverjet”,
Borgen, 1998*

Emlék
(*Minde*)

TÁNCOLVA TÁVOZNAK A FEKÉLYEK EGY VÁROSBÓL AHOL
PINCÉK LÉPKEDNEK A NAP FELÉ
IDEGEN BESZÉD VÁRÓ-ZENÉJÉRE
NYÍLTAN MINT A HALÁL

ÉGŐ JELSZÓ VÉSZ BELE
AZ ÁTHATÓ LÉGBE JÉGHIDEG
MINDEN SZÍVTÁJÉK
EGY IDŐRE A HALÁLON FEKSZIK
MINDEN NYOM ELKOTORVA
HIDEGEN
AZ ÁLLOMÁSOK MÁGIKUS ÉRKEZÉSE

Románsz
(Romance)

EGY PILLANATIG
CSEENDBEN ÉGSZ
EGY PILLANATIG
EMBER AMIKOR
ÖSSZEVÁGOD AZ EMLÉKEID
AZ ÁRNYÉKOT EGY NYÍLT CSILLAGON
ÉS ÓVATLAN LÁTHATÁRON
KALANDJAID ALVÓ
GYILKOSSÁGA
RÉGI TŰZBŐL
NŐ KI AZ ERŐD
HOGY VILÁGOT GYŰJTS EGYBE
ÉS ADD MEG MAGAD
ÉS MOST A TÁBORTŰZ
A CSEND SZERELME
MINT ELTŰNTET TÉGED
CSILLOGÁSBA VISZ ÁT

A Fáklyaváros
(Fakkelpyten)

/részletek/

I.

Az első vár
Hegynek fel hallgatózol
Elsőnek akarod megérteni
Mikor viheti el
A te leghosszabb jövődet
Legsötétebb történelmébe
Kis város
A karjait nyújtja fel

II.

A vérből kezdet hangjai
Átmehetsz
Kétségbeesett pillanat
Eufória
De minden pillanatban
Fegyellemmel a mozgás
Örömet követel
Az erő Vér

Folyjál csendben
Szükséges
és befelé

VIII.

Amikor a dal elcsitul
A nyakad körül
Nem akarsz már egyedül lenni?
A kéz kört jelez
A kéz zavartan jelez
A kezek
Egy új rendben találnak hangokat
És te nem akarsz tovább egyedül lenni

X.

Ha ez az erő
Elbűvölő ország
Magas kaland
Fény
Fény gerinc
Most
Bezuhan
A fény
Vékony kötél
És te mered
Két álom
Függ félelem nélkül
És bizonyít
Megfordulsz
Könnyen
A szívedben
A kiáltás a vállon át
A felöltő
Jól él a
Szívben
És nem kíván
Több magyarázatot
Ha mélyebben tudják
Szeretni egymást

*Lene Henningsen: „Solsmykket”
Borgen, København, 1993*

A neved egy elégia

(Dit navn en elegi)

/részletek/

Nem, nincs semmi vissza.

A por, amit viszel, terád magadra hasonlít.

A por, amiben jársz, csillagokra hasonlít.

A történelem elhervad a kertekben.

A történelem rémült fal marad.

Ha elesel, ki emel le?

Mert fénylik a jövő, mire vársz?

Ez túlélés: Megkaptad

a mozgást, a testet, az utazást

és nincsenek vissza üres képek.

Mindig a tüzek

és egy találkozás, mi elveszett.

A menekülés nem beszél veled,

de szétfejt a neved.

*Lene Henningsen: „De blå vidner”,
Borgen, København, 1995*

LONE MUNKSGAARD NIELSEN
(1968-)

A vérnek a testeden kívül van legnagyobb ereje
(*Blodet har storst kraft*)

A vérnek a testeden kívül van legnagyobb ereje.
Ürítsd ki testedből a vért és add azt
az istennek.
Az isten ereje a te elgyengülésed ütemére
nő.

(Lehetséges...)
(*Det er muligt*)

Lehetséges, hogy emberre hasonlítok,
de vulkán vagyok.

(Nem vagyok magányos...)
(*Jeg er ikke ensom*)

Nem vagyok magányos.
Tudok beszélni a madarakkal és a fákkal.
Miért jártok ti együtt?
Halld, amit mondok:
Nem vagyok magányos.

(Ha Isten azért teremtette a világot...)
(*Hvis Gud skabte verden*)

Ha Isten azért teremtette a világot,
mert megunta az egyedüllétet,
miért rejtőzködik egész idő alatt,
hiszen így sohasem beszélgethetünk.
Az Isten mindig magányos?

(Sötét van a kezemben...)
(Der er mørkt i min hand)

Sötét van a kezemben
mint éjjel
és a nevemet keresem
a szobában
nehogy eldugja valaki
és én
is
létezhessem

*Lone Munksgaard Nielsen: „Skaebnen og mig”,
Borgen, 2000*

JYTTE STAUNER

Válassz (*At vælge*)

Egy hídnál állsz.
Visszatérnél a hatalomhoz.
Annak az ára:
Szükségtelen energia,
cinizmus, ostobaság,
kíméletlenség,
gyűlölet, háború, önzés,
pénz és mohóság.
Mehetsz tovább a szeretethez.
Ennek az ára:
Igazság,
értelem, akarat.
Ez nem egy felvonóhíd.
Két lehetőség.
Melyiket választod?

Gondtál rá? (*Ha du tænkt på det?*)

Soha sincs időd
a szerelemre
hogy törődj önmagaddal
egy kis pihenésre
lelki nyugalomra
mindenféle jóra
hogy önmagad légy
Ez azért van mert
nem tudsz semmit
nem akarsz semmi
elfelejtettél mosolyogni
magadba zárkóztál
divatban van a stressz
belehalsz az unalomba

*Jytte Stauner: „Digte fra spindesiden”,
FACET, 1994*

DÉL-AFRIKAI KÖZTÁRSASÁG

angol

ROBERT BEROLD
(1948)

A szeretett
(*Beloved*)

Ki mindkettőnket szerelem égette.
Most eső hull a felperzselt tájra.
A súlyodtól meggörnyedek. De a szerelmem
meg nem ölöm. Még akkor sem ha oly
lehetetlen. Éppen ezért.

A földeken mindenütt csak tarló.
Az arcod eső simogatja.
Keskeny hold lóg az égen, törékeny
felhőcafat. Az ösvényen te lépdelsz,
félreismerhetetlenek a mozdulataid.

LitNet, 20. December 2005

LOUISE GREEN

Ébredés
(*Waking*)

Ketten vagyunk itt
Az egyik leteszi a fejét
a másik nyújtózkodik
lerázva tagjairól a sötétséget
az egyik kagylóként összehúzódkodva
egy fekete szívre
teríti csendjét
a másik a levegőt forgatja
lábujj-rojtjaival
az egyik a baglyokra gondol
amik a fekete égbolton társalognak
a másik kinyújtja épp behajlított lábát
belélegezve a faszénhez hasonlatos hajnalt
és most hirtelen
megérkezik egy harmadik
vissza a reggelből
éhséggel
a kinyújtott kezén.

„It all begins” (kézirat)

JAMES MATTHEWS
(1929-)

Azt mondják
(*It is said*)

azt mondják
hogy szépségről formáról virágokról
szerelemről írnak a költők
de a szavak, amiket én írok,
a szenvedésről és a dühről szólnak
nem vagyok lantos
ki az örömről dalol
a panasz az enyém

A lemészároltakat váró
sírokkal elcsúfított
országot siratom

A bárdok lantjukat pengetve boldog időkről énekelnek
én képtelen vagyok csatlakozni hozzájuk
a szívem keserűségbe merült
meggyötörve a fehér ember törvényétől

*„Broken Strings”,
Editors: Stephen Finn and Rosemary Gray
, Maskew Miller Longman, 1992, Cape Town*

OSWALD MBUYISENI MTSHALI
(1940-)

Fiú a hintán
(*Boy on a Swing*)

Lassan leng
ide oda. Ide oda,
majd gyorsabban egyre,
suhan le és fel, le és fel.

Kék inge,
mint papírsárkány
száll a légben.

A világ forog
keletből lesz nyugat
északból dél
a négy világtáj
a fejében összefut.

Anyá!
Honnan jöttem én?
Mikor lesz hosszúnadrágom?
Miért ül börtönben az apám?

SANKIE DOLLY NKONDO
(1951-)

Dolgozó nő
(*Worker Woman*)

Dolgozó nő vagyok
az időt mint terhem hordom

Férjem férfi és állat
az idő tövisein a két kezem

Dolgozó nő vagyok
a világot mint terhem hordom

A reményt szeletelem hogy eltapossam
a rabszolgaság kopott padlóján
az idő tövisein a két kezem

MXOLISI NYEZVA
(1967)

a dolgok változnak
(*things change*)

legalább akkor nem olyan lesz, mint ez
teljesen új szenvedés lesz
mint amikor egy csecsemő a hüvelykujját
szopja

teljesen új tapasztalat lesz
(mert Isten s a történelem így rendelkezett)
nem kell ezért főbe lőni
magunkat

olyan lesz, mint egy új dal
mit egy csillogó énekesmadár dalol
olyan lesz, mintha csak miértünk lenne, ha elhagyottan
üldögél egy vénasszony

az emlékei székén
frissebb lesz, elevenebb
a mi számunkra... legalábbis nem olyan lesz,
mint a halál

és a halál, amit mi halunk
életünk minden pillanatában
teljesen új szenvedés lesz
olyan lesz, mint egy gondtalan szívből
szabadon szálló ének

(a mi elmúlásunknak meglesz a maga méltósága)

KAREN PRESS
(1956)

megtestesült örökkévalóság
(*incarnate eternity*)

Sikoltozva érkezem
e vérteli születésben
acél és rózsák két szememben
semmiféle bánat le nem csillapít
legszentebb szenvedésekért sem vetem le
szárnyaimat és szükségszerű vérfürdőben
egész életemmel kapaszkodom a jázminba
mi abból a lyukból nő honnan elragadtak engem
ahogyan nő egyre nő

*

(az a pasztelszínű remény
egy régi csomagolópapír:
égesd el, a fogaid
gyásztól mocskosak)

*

a vér jó neked
az mindenek feletti piros és folyékony valami
mint a számóca egy napsugárban
átbugyog csontokon és szöveten
megalvad szőrösomókban és fehér cseppekben
ez az a hely hol éjjelre elrejtőzik a nap
hozd elő, olvaszd fel vele a kezem
a szertartás: kiönteni valaki vérével
teli csészét a földre
ily módon formálhatsz jogot otthonodra
politikai igazságodra, létezésedre
csókolj meg, az ajkad tele van vele
én itt élek

*

vörös folyó, te a szabadsággal illatozol
miként az ifjú fű árasztja apám csontjainak a szagát

*

a karom kinyúlik
és odatartom neked
kik nemzedékeim minden spórájából kihajtottak
az én vízmosásomba vetett zöld páfrány ültetvény
nézzétek hogyan csöpög belőle a vörös

*

ez
a vér-híd két kis lélek egy napernyő alatt
a vér-korlát a szökőár hal-fal
a nagy vörös teljes akadály a kukorica oly nagyra nő e sárga évben
a szavazólapok leve a bogarakat mint ékszereket söpröm egybe
élénkvörös
tengersós
itt még az árnyékok is vérzenek
különösen épp az árnyékok vérzenek
a történelem sötét spongyái
a madarak szívják
a szárazság idején híznak, kivörösödnek

*

Hogy itt legyünk kezemben a mellem
téged véve célba, az én kannibál boldogságom
a te jajszavad feldarabolja az utat
de amikor a vörös vonat bemegy az én alagutamba
valami kinyílik: idő: hallgatás
a levegő lineáris derűje e hús hegygel szemben
véren túli tér - az óceánom terjeszkedik
Adj át engem e kék jelennek
Ahol ülök az örökkévalóság pislákol
és a szívem barlang hol ki-beszállnak a madarak
Most levághatod a fejem
a nyakamból gyöngyök cseppennek és a cetek lélegzete
csigolyáim ezüst kézben gurulnak
az ujjaim homokszemek.
Ez a csőr az ajkam csipegeti
ez a csőr az ajkam csipegeti
vér folyik kinek a vére van bennem
honnan szerezte az óceán ezt a vöröset?

*

Önmagunknak mutogatjuk önmagunkat
jövők népe
fél testben agonizál
egy pengén át szemlélve egymást
Elvesztél? jöjj most haza
Az emberi kéz lövedékenként nyolc liter erőt bír
és oly könnyű ez a láb ujjain
Oh, anyám, anyám, miért sírsz?
Pont úgy néz ki, mint te.
Gyere, hadd töröljem le öledről a vért

*

Üljetek tökéletes csendben
 amint ők feldarabolnak titeket
 üljetek tökéletes csendben
 a vér csorogjon pontosan lefelé
 szellemeteket összpontosítsátok
 az emlékezet e pillérjében
 semmi átfolyó
 nem él tovább

én jártam	ültem az egyik oldalon
én néztem	vártam az egyik oldalon
én felbontottam	voltam a vízben
én nem vártam	jártam
én szétbontottam	feltöltöttem az árnyamat

íme jön
 nincs név hogyan hívjam
 íme jön
 a jövő vörös leve
 kiönt engem
 mit tehetsz?
 megteheted ezt is?
 gyorsabban, gyorsabban

*

Házi feladat:

Kategóriák

Vér

viszony	rokonság	vérontás	nedv	életerő
család	kultúra	mészárlás	foliadék	szív-vér
fajta	törzs	gyilkolás	alvadt vér	saját hús
mag	klán	kiirtás	saját hús	
saját hús	saját hús	saját hús		

„it all begins” (edited by Robert Berold),
Gecko Poetry, Scottsville (2000?)

ADAM SMALL
(1936)

De oh...
(But O...)

Megakadályozhatod
hogy pepsi colát igyak
az Avenue-n
a kávéházban
vagy elmenjek
az Alhambra revue-re
megakadályozhatod
hogy ilyen ostobaságokat tegyek
de oh
van valami amit
soha soha sem tehetsz;
megakadályozhatod
hogy felszálljak
a Belville-n
a fehérék részlegébe
vagy előre
üljek
a Hout Bay buszon
megakadályozhatod
hogy ilyen ostobaságokat tegyek
de oh
van valami amit
soha soha meg nem tehetsz;
megakadályozhatod
hogy a Groote Schuur-ön
ugyanazzal a nőautóval menjek el
mint te
vagy megpróbáljak feljutni a Mennybe
a Groote Kerk padjaiból
megakadályozhatod
hogy ilyen ostobaságokat tegyek
de oh
van valami amit
soha soha meg nem tehetsz;
Igazságos az Úr
megakadályozhatod
hogy ilyen fajta ostobaságokat tegyek
és rá gondoljak
ha sor kerül rá
még azt is megakadályozhatod hogy gyűlöljelek

de oh
van valami amit soha
soha soha meg nem tehetsz -
nem tudod
soha
soha
soha megakadályozni nekem
hogyan szeresselek!

*„Broken Strings” (The Politics of Poetry in South Africa),
Editors: Stephen Finn and Rosemary Gray, Maskew Miller
- Longman, 1992, Cape Town*

PHILIP TESTER

Látom a kínodat

látom a kínodat, látom benne a bánatot
érezem az el nem sírt könnyek ízét
a sót a bőrödön

összetöröm a pajzsodat
a szemeid a lelked tükreit
itt az ideje a gyógyulásnak hogy elkezdjed

törd össze a pajzsodat
eressz ne
mutasd meg bentről jövő fényedet

a megcsalás üressé tett
elvágva a visszavonulás vonala
semmi sem maradt holnapra
fogadd el a vereséget

a szemeid mögötti fantomok
megszabadítják a lelkedet
a múlt árnyaitól, kísértetek, gúnykacajok kínoznak
tönkreteszik az állhatatosságodat

bezárlak amikor a közelben lesznek a véredek
segítek hogy légy erős egyre erősebb
más vereségre nincsen szükség

tarts ki
légy erős
és élj!

a szemeid a lelked tükrei
a szemeid...

Hajoljunk meg (Take a bow)

Az előadásnak vége
hajoljunk meg; tökéletesen eljátszottuk a szerepet.

Mindent betanultunk egy előadásra,
egy dalt és táncot, mintegy megszokásként, ami hónapokig tartott,
ugráltunk a színpadon, jártuk a charlston-t és a hoochy coovhy-t.

Állandóan hangosan ünnepeltek minket.
„Olyan jól néznek ki együtt, mintha nem is
játszanának. Mintha valóban szeretők lennének!”

Brávó, uraim! Brávó!

És most amikor kezdenek a fények lassan
kihúyni,
Az arcok elmosódtak... A testek ellankadtak, a házak
és a többi: a szomszédok, raktárba kerülnek.

Örökre a figyelem középpontjában, és egy napon várva
a pillanatot, amikor felkeresnék őket, még egyszer, mint szokták.

Barátok és szeretők - különböző neveken nevezik
egymást.

Most hová menjünk,
mit tegyünk,
mit mondjunk?

Hónapokon át az előadás volt minden, semmi
másra nem maradt idő.

És most
egy árva áll a lépcső legtetején, vár

egy választ, egy ötletet, hogy ezután mi legyen ... Hová
menné... betölteni oly sok órát, elmesélni történeteket és ötleteken
osztozni a színpadi „szerető” nélkül ez oly haszontalannak
tűnik... üresnek
... feleslegesnek!!!

Miért vettem részt próbajátékon, amikor minden, mit
onnan hoztam, csak egy tört szív és lélek és üres, magányos órák,
amiket csupán ürrel lehet megtölteni...

Semmi visszafordulás,
Semmi beleakaszzkodás,
Semmi kapaszkodás,
Törődés
Velem,
Velem, ki a legfontosabb más valaki
életében,
A nevem ott az ajkain, az arcom a szívében...
az emlékezetében...

Végig az emberekkel teli utcákon, tudom, egyedül vagyok.
Otthon senki sem vár, senki sem telefonál.
Nincs hová visszatérni. Nincs ölelés, nincsenek csókok.
Olyan ez, mintha álomból ébrednénk, messziről térnénk vissza.
Ijedten, rémülten, hogy nincs ki megvigasztaljon, aki megtartsa.
E romok között élek, nincs senki,
Hogy letörölje szememről a könnycseppeket,
Hogy megpróbáljam kitörölni emlékezetemből az arcodat,
kiradírozni a hátrahagyott álmaimat.
Azt kívánom, hogy a szavak jobba tegyék!

Azt kívánom, hogy kimondhassam: nem szeretlek,
Vagy azt, hogy gyűlöllek,
De képtelen vagyok rá, túlzottan is szeretlek,
és ez megsebez:
Azt akarom, hogy vedd el a szenvedéseimet, éld át
a kínomat,
a bánatomat
és tégy érzéktelenné.
Szeretném hogy érezd az elvesztés igazi értelmét
De képtelen vagyok,
Képtelen elviselni a gondolatot, hogy megbánthatlak, hogy
megríkathatlak!!

Oly nagyon tisztellem a döntésed és a reményedet,
hogy megleled a nyugalmad, a szerelmed és a boldogságodat,
amit megérdemelsz az életben. Kívánom s imádkozom, hogy találj
valakit, aki méltó a szerelmedre, hogy megoszthassa az életét teveled.

De sohase feledd el,
én szeretlek, örökké szeretni foglak, de eltévesztettem
az utat, amin együtt jártunk.

A fények kihúynak, a közönség forrón tapsolja
a magára maradtat.

A fények kihúynak, az elhagyott a színpad közepén
meghajol,
a felállt nézők felé, a főszereplők előre lépnek,
kérem, uraim, hajoljanak meg,
az előadásnak vége.
Igen, az előadásnak vége,
hajoljanak meg...

CHRISTOPHER van WYK
(1957-)

Letartóztatva
(*In Detention*)

Lezuhant a kilencedik emeletről
Felakasztotta magát
Elcsúszott egy szappandarabon mosakodáskor
Felakasztotta magát
Elcsúszott egy szappandarabon mosakodáskor
Lezuhant a kilencedik emeletről
Felakasztotta magát mosakodáskor
Lecsúszott a kilencedik emeletről
Lelógott a kilencedik emeletről
Lecsúszott a kilencedik emeletről mosakodáskor
Lezuhant egy szappandarabról csúszáskor
Lelógott a kilencedik emeletről
Lemosott a kilencedik emeletről csúszáskor
Lelógott egy szappandarabról mosakodáskor

*„Broken Strings” /The Politics of Poetry in South Africa/
Editors: Stephen Finn and Rosemary Gray, Maskew Miller
Longman (Pty) Ltd, Cape Town, 1992*

afrikaans

MONICA BERNER

Tegnap este
(Gisteraand)

Az éjszaka belefűlladt
reménytelen fekete bársonyába.
A kis szikra
mi átfűtt rajtad
csak egy pillanatig parázslott.

LitNet, 2004. március 26.

JOE VERMEULEN

Megértés

(*Begrip*)

Ignaasnak, 2006. május 20.

Kényelmesen mint lusta macska az öledben...
Már a nap kerekedett két szemedben
míg az Éj suttog annak jöttéről.
Miután elbődülnek a tehenek... rejtett ígéretetek
lángjai lobbannak álnokul.
Látom, kihúny egy csillag - mielőtt a vágyamat
kifejezhetem - és megbotlom benned:
Szád két sarka elevenen elhúzódik és ferdén ott marad lábam fölött.
Tekinteted lelkem szálait rángatja
és a páncélom mintha teljesen leolvadna rólam.
Hétköznapi dobogással kétség csapkod,
hasogat és vág - míg fel nem emelem a fehér zászlót.
Megfordulsz, amint hátat akarok fordítani.
A kabátodba csavarsz.
Szorosan a melledhez ölelsz.
Szimfóniába teljesül ki bensőd ritmusa.
A legszebb zene ez, amit valaha is hallottam.

DOMINIKAI KÖZTÁRSASÁG

TEONILDA MADERA

Vers I (Poema I)

Sokkal jobban fáj az indulásnál
a hiány teljes igazsága,
sokkal jobban fáj a lábakon
folyóként elvérző szerelemnél
a csend;
sokkal jobban fájnak a csókoknál
a hajótörés pillanatában megszületni
vonakodó verssorok,
sokkal jobban fáj mint bármi
a kérdés: miért nem tudunk maradni.

Vers III (Poema III)

A könyveim között élek az aggodás
a versért ami meg nem születik
és mondom: Mire szolgál a költészet
amikor pocsolyába fullad a szerelem?
mire szolgál ez a Párizsból induló hold,
ha összetalálkozva elveszítjük egymást?
mire szolgál az Isten aki nem jön
hogyan megváltson a tragédia
legigazabb pillanatában?
mire szolgál a történelmem egy részt
megcsonkító szemed világmindensége?
mire szolgál az élet ha egy csöppség
képtelen megszületni?

YLONKA NACIDIT-PERDOMO

(1965)

Ez a vörös szín. Ez az eső

(Ese color rojo. Esa lluvia)

amikor becsukjuk az ajtókat, a térségek magasabbak. az ágy megpihen a zöld ágyneműtől. alig bánatosak lesznek a fények. nekem tetszik a születés és a halál. innen jön ez a vörös szín. ez az eső. mielőtt felkel a nap. ez a vörös szín. ez az eső.

*„Ventana al mar”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992*

Délen

(Al Sur)

délen van a mélység rémítő metaforája. a hajnali óra tekeredő vektora. az én-írók mutatói. a pislogás pillanatának következményei. a négyzet-nyelvezet. a pillanat osztatlan azonossága.

délen a csillagjegyek fenyegetik a tárgyat. az én-igazolom-ot. És akkor tétovázom. visszatérek a másikhöz. kidomborítom a vonalakat. és a távolban a hullámok figyelmeztetnek a konfigurációra a megbékülésem koordinátáin azzal a nővel aki én vagyok azzal aki ellentétes lesz a szándékommal.

DZSIBUTI

francia

CHEHEM WATTA
(1962)

Az egyik csendből a másikba
(*D'un silence, l'Autre*)

I (a)

A Kivu tó partján. Paradicsomi kép. A Vízesek Szálloda rendkívüli látványa a tó fölött, minek az óceánja még alszik. Én túl korán ébredtem. A reggeli ima után a tekintetemmel végigpásztázom ezt a nyugodt vizet, amit csak óvatosan redőz a szellő. Hallod a tó vizét szétfejtelőzni? Hallani, amint elmozdul a levegő a tó még álm-teli szemeiben.

Finom cseppek szemerkélnek. Pici, törékeny, futó gyöngyszemek. Mint dagálykor. Borzongás fut át a nagy fákon. Az idő csodálatos. Vissza kell mennem a szobámba, hogy a magam módján élvezzem ezt a benső örömet, ami a hajnallal csúcsosodik ki. Az ajtón egy siralmasan felszúrt papírlap kezdi a nappalt. A szavak, amiket elém tár, bájosan zavarba ejtők: „Hallgatni a szerelemért.”

Neked küldöm.

Csomagolás nélkül.

Egyedül a csend csavarja be a pólyáiba.

Az, amit mondanod kell, vagy elhallgatnod,
minden időkből újra elmondandó.

Az, amit tenned kell még ülve is,
továbbra is mondandó. Mindig.

El fogod olvasni. Ez a tied. Hallgatni fogod. Ez meg a miénk.

Sőt így jobb: ez az Övék is.

Hogy egy csendre gondoljunk. A másakra.

Ez a mi reményünk. Táborot verünk majd
a nagy szóban, ami fel nem ment;
te a szememre, az ajkamra, a hasamra
kötött királyi csomó vagy.

Igen, hogyan szeresselek, írjak anélkül, hogy hallgatnék?

Igen, hogyan hallgassak, írjak anélkül, hogy szeretnék?

A lélegzeteink letáboroznak
összekeverve a távoli partok minden estéjét
Emlékezet nélkül hajózunk, lépteinket a hold irányítja.

A hajnali rózsaszín húsú hal
egyre a karjaink körül köröz, vér-selyemszálként
csillogva a kezeink között; pikkelyeink csengése
itt forog és befedi arany magányunk láncszemeit.

Látom innen a mocsarakat
az okker fényt kibocsátó tornyoknál
amiket az én emlék-könnycseppjeim lassan kiemelnek
abból a nyugodt és Vörös Vízből
a Szarv szélesre tárja a Könnyek Kapuját (Bab El Mandeb).

Az ujjaiddal beszélsz - a partvidék apró neszein át
amik árja az éjszakával szemben tör utat.

Az, amit már le nem írunk, a Nap,
ami növekszik a szemedben, mint az, amit írok, elvisz engem
egy arc ürrébe, az öröm-hullámok ujjonganak a gyermekkornak.

Az, amit te írsz, az én kiáltásom.
Mondd meg nekem, hogy az, amit elhallgatsz
az, ami tintából a szavaink bölcsője lesz.

*Még hullanak e finom és nagy gyöngyszemek. A terméketlen gondolatok kétségeivel
le mosott föld reméli, hogy kivirágzik. A ruhája már úgy csillog, mint a főt hajtó múlt.
Ez az eső, vagy az álmok utáni vágyak jövőbeni álmatlanságában csattogó szó?*

A csend ez a ritmus, amit éjjel minden üres lapon keresünk?

Írni, tudod, az gyógyítani anélkül, hogy bármikor is elhallgatnánk a fájdalmat. Szóba önteni a
sebeinket, a mély nyomokat, amiket a csend ápol a tévedés és a hasonlóság nagy harapásaival?

Várj rám!

Várj rám éppen a szöke
strandok rózsakötegei mögött,
a világítótorony mellett, amit a hajók
és a szerelmünk
keres szakadatlanul.

Várj rám Sabrival, az örrel,
aki tud inni a reményből és tudja csattogtatni
a csend szavát a visszautasítás éjjelén.

Az, amit mondanom kell neked,
örökké elmondandó marad; és
azt, amit meg tudok tenni,
a hallgatás költészetével,
minden csendért állandóan mondani kell.

Senki sem meri majd azt mondani nekünk,
hogy a mi szerelmünk a szóban leírt csend egy formája,
hogy az énekeink a sorstalan szavak csúcsai.
Hogy Afrika haldokló gyermekek álmait szüli.

Senki...

Kivéve mi magunkat.
Süketek
a bevérzett partok és e nagy, elsodródó
Kivu tó fehéres zajaira.

II

A tiltott csendek és a Nagy Tavak, többek között a Kivu tó abszurd partjairól... Kibuyé mellől elhozott kifejezések törmelékei.

A zajok, amiket a partjaid,
Kivu Tó,
rajzolnak le,
hoznak el,
mint a nyugalom rendületlen mélységei,
Elgondolkoztatnak a tisztátalan etnikumok földrajzi alakzatairól,
Amik a Rift Völgy hasadékaiba zuhantak.

Te, ki mindennek képzeled magad,
csak egy álom-zsebkendő vagy,
örökkön alszol, mint lyuk a seggen,
bűzös gázokkal teli ezüstös has!

Mondd, mondd még meg nekem
Ezek a szél-rózsafüzéreknél erősebb éjszakáid,
amik messziről éreztetik, a türelem gyöngyszemeit morzsolgatva
Afrika bűzét, amik térden állva a vad vándorlások tápláló homokjában
múlnak el?

Annak tudatában alszol, hogy a vizeid zagyvaléktól mentesek?

Egyetlen másodpercig álmodsz arról,
a macheték e lihegése nélkül,
hogy a te mély hangod egybekeveredik
az evezőlapátok csattanásaival,
a lelkük szennyébe vonva a békét?

A paradicsomi módon szaros Nagy Tavak:

Albert
Viktória
Turkana
Kivu
Tanganyika
Malawi

az álnok személyiségek rózsafüzére
a kalandok Vénuszaitól származó neveitek
ismét feltűnnek az álmokkal
a vérhullámok illatos hátán
annyi út kereszteződik
miket a rémület
a gyűlölet a szeretet a félelem
hasonlósága jelez
és a tanú nélküli lemészárlás miatti félelem valaki mástól.

Szerelmem, mit mondjak neked erről a vidékről...
Hogy léteznek a gyűlölet édenjei
az elragadtatott gyilkosok nyugodt utcái
a vizes gödrök, amikbe belelépnek a síelők,
amikor a feldarabolt Tutsik vére tölti meg azokat.

Még többet mondani a gyűlöletekről hallgatva
beszennyezni az „elhallgatás” zavarát, aprólékosan
az emberek, a víz lépte nyomán
mellüket düllesztették a gyűlölettel szemben.

Nagy Kivu tó,
baglyok zajos zuhanása!
Mocskos hajnalok fáklyái, komor korlátok
a partjaid, mintegy
steril igék szeretői
akik meg nem nyílnak még oly szép
Álom-égbolt oszlopfője előtt sem,
hosszú szempilláid lehelettől redőzve
az öntudat ezernyi színében rezegnek
ártalmatlan ágyúlövések dörejétől és
ékszerként villódzó mélységeidbe
merült holttestek álmai ringanak.

... A népfajok zajai mily erőteljesek és rémületesek!

A tekintet esszenciájában...
a selyem-lágy szavak ősi szőnyegein
emlék-török olvashatók: színtelen ábécék,
amik szenvedélyesen csíkozzák a zöldülő láthatárt,
tudás-dombok rágszáló függetlenségek ünnepi lakomái.

Szívem fagyasztják meg a lángoló rózsaszín
ruhás emberek kiáltozásai.
Nagy kamionok hintik szét az utcákon
és a mi hangunk egybeolvad a dombok friss vérével.

Már nincsenek az egykori párviadalok...
a szavainkban ünnepélyesen, szelíden csordogálnak
a törzsek dicséretei, a szegény mozdulatlan csatornák.
Hogyan teremtsünk testet a jövőbeni szó körül?
Hogyan fordítsuk fejünket a társadalmi kapcsolatot szétzúzó gyilkosságok felé?

Íme a küldetés:
elfogadni az öldöklést mint munkát hogy öljünk
elveszteni a fejünket
hogyan megőrizzük
a mészárlás ünnepét
és a nagy tavak gyomrát
saját gyermekeink vérével töltjük meg!

A Kék Nílust tegyük a szégyen erős festékével hogy átfesthessük
az évszázadok és az ezeréves megegyezések minden vándorlását.
Nézzünk szembe a szeretet aljas szavaival!
A történelemből készítsünk kést ellene!
És vesszünk bele a műbe, az írásba a csattogó machetékkel!

Te, aki ismered az erdőt, a mélységeit és az élet himnuszait,
Te, aki élvezet a szavannás fennsíkok hőségét,
Te, aki újra betelepítéd a sivatagi álmokat az imáidba foglalt zölddel

Te, aki énekelsz és táncolsz, míg csak véglegessé nem válik a ritmusok himnusza,
Te, akinek a sírása újjáteremti a csend szárnyait!

Vagy csak egy kiáltás
népesíti be újra a Földet.

Vagy csak egy kiáltás
emelkedik ismét a felhők felé.

Hacsak nem
a te vértelen, hangos zokogásod
ejt foltot fekete mocsárból eredő őr-fényeden.

Hacsak nem
Ez egyik Afrika vándorlása a másikba
átkelve a gyűlölet-csínytevések kék éjszakáin
mint a rémülettől mocskos hajnalain.

Hacsak nem
Ez forgás mint a Tó e madarai
a mangrovék csúcsaira tűzött fénylő csend-rongyok
felkiáltani e fantasztikus komédiák sápadt csillagaihoz, amik a mi egynapi politikusaink
Köpjünk a társalgás halotti hangulatára, az igazságszolgáltatásra és a társadalmi haladásra,
egy esti alamizsnára.

Minden reggel egy ima.

Álom és kétség dűnék,

Amiket át kell vinni, a mi reményeinket irányítva
az unalom folyamok Afrikájának minden gesztusára.

Az unalom csipkeruháira.

Inni, mint a ragyogóan tiszta gyermekek Afrikájának különcségeiből.

Továbbra is össze fogod ráncolni a történelmünket
amit trombiták és macheték ütéseivel hamisítottak meg
a fehérek és a rasszista ültetvényesek,
a fasiszta karlendítések,
ezek az álnok pingvinek,
a birtokok és utak gyújtogatói,
akik ott tetszelegnek testvérgyilkos államaink élén,
e demokratikus leckék posztthumusz címadói
és a világ-éhség terjesztőinek e nagy, virtuóz kannibáljai.

ECUADOR

BRUNO SAENZ ANDRADE

Törés (*Quiebra*)

A szerelem - vagy az ínség
egy szelíd formája -
bárki emlékezetének gyorsan kivirágzik.

Íme egy kéz átöleli a rózsát,
a kertben nem mozdul egy lélek sem.

Az, amire visszaemlékeznek,
és aki már nem ismeri az okot -
ez a hiány!

Vallásos (*Religioso II*)

Egyedül vagyok, úgy szeretem. A sötétben,
valaki névtelent keresek.

Ha a hangom egyesül az Igével,
és majd együtt szövik
a zenét...

Ha a hangok
ragaszkodnak egymáshoz...
Találkozom a tárgyakkal,
ujjheggyel megérintem azokat.
A kezünk nem olyan mint az iránytű.

Egyedül vagyok, így szeretem.
Már nem elég a dolgok változó megformálása.
Éppen csak ujjheggyel érintve azokat,
valaki névtelent keresek. Magamnak.
Ő hív engem.

„*Ventana al mar*”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992

ELEFÁNTCSONTPART

VÉRONIQUE TADJO
(1955)

Félúton
(À mi-chemin)

/részlet/

VÉRVESZTESÉG NÉLKÜL EL NEM
MEGYÜNK. VISSZAJÖSSZ. JÓSZÁNDÉKOKKAL
TELE A SZÍV ÉS AZTÁN, A TEKINTETED
VÉGIGFUT A VÁROSON ÉS TE LEZUHANSZ
A MAGASBÓL. VISSZA KELL MENNI A NULLÁBA.
MEG AKAROD ÉRINTENI A TÖBBIEKET, AKIKRE
GONDOLTÁL, OTT LENT, A FÖLDALATTI
MENEDEKHELYEDEN. DE AZ Ő BŐRÜK
MEGFAKULT ÉS AZ ARCUKAT KOMOR
BARÁZDÁK SZELIK ÉS OLVASHATÓ
A SZEMÜK MÉLYÉN
A MAGÁNY.
A VISSZATÉRÉS, OH IGEN, A VISSZATÉRÉS, HOGY
MEGTUDD, HOGY A HALÁL OTT JÁRT
ELŐTTED ÉS A MADARAK ELTÁVOZTAK
AZ UTOLSÓ ESŐKKEL.

VALÓBAN, A MAGÁNYNAK NINCS
NEVE, MERT AZ A TE TESTED
ZUGAIBAN REJTŐZIK, AZ EREID
ÚTJAIT KÖVETVE BÚJIK EL.
A GERINCOSZLOPOD VONALA
MENTÉN; ÉS A SZELLEMED SÚRÚ
MOCSARA RÉSEN ÁLL.
KÉRDEZD MEG A TÖRÖTT TÜKRÖT, A
LELKED SZILÁNKJAIT, AMIK MEGMONDJÁK
TENEKED AZ IGAZAT.
KÉRDEZD MEG A TÖRMELÉKET, A
FORGÁCSOT, KÉRDEZZ, KÉRDEZZ
KIMERÜLÉSIG,

MERT EGYEDÜL KELLETT
SZÜLETNÜNK, MERT MEG KELLETT
TALÁLNI A FÉNYT AZ ALAGÚT VÉGÉN,
MERT OTT KELLETT HAGYNI A NYIRKOS
MELEGET A KINTI SZÁRAZ LEVEGŐÉRT.

ERITREA

REESOM HAILE

Hej, toll

Hej, toll,
Adj nekem fényt
Ehhez a gyertyához!
Nézd azt a szénakazlat!
Hol van a tű?
Nézd azt a másik rakást,
Amiben el Afrika veszett,
Mint egy parányi gyöngyszem
A machetékkel feldarabolt,
Az éhségtől s betegségtől learatott,
A börtönökben megrohadt,
És a feledésben elenyészett
Oly sok emberi végtag és test
Szemétdombján,
Bár boldogan
Nevelhetné gyermekeit.

Kérlek, toll,
Adj nekem fényt!

*/A költő a versét tigrinya nyelven írta,
a fordítás angolból készült./*

ÉSZAK-ÍRORSZÁG

angol

MARTIN MOONEY
(1964)

Neandervölgyi temetés
(*Neanderthal funeral*)

napfény a jégmezőn eső-zuhany előtte űzve egy szivárvány majd
a nap ismét a morénán e helyen nevezzük szénpor-görgetegnek
nevezzük mountstewart-nak szeretnék többet tenni mint ez a pár
virág kamilla százszorszép gyermekláncfű sohasem voltam képes igényt
tartani a kék műanyagkeretre a te csöpp takaró-foszlányod körül
ami az enyém is szokott lenni és még egyre szeretem érezni hogy itt
van mellettem így legalább adok neked valamit ami valamit jelent amit
én adok azt a valamit amit majdnem annyira szeretek mint amennyire én
szeretnék szeretve lenni általad kicsi meglepetés te ajándék te gleccser

JOHN BURNSIDE

A belső fül (*The inner ear*)

Sohasem kapcsol ki, még álomban sem
Amikor magába a gravitációba hallgatunk bele
Áthaladni egy téren az egyensúly
- egy játékos kecsességének - hosszú gyakorlata
habár amit mi ennek gondolunk tulajdonképpen az
hogy többet kell ténykedni
a zenével
mint ahogyan mi a fizikát elképzeljük.
Az erdő és a tengerek zúgásának
története, kedves
rendezkedés
a csont- emlékezetben
vezet minket ehhez: a tekintet;
a függőleges forma.
Lemur és cickány fúrja át a gerincet
mi lépcsőfokokká válik; a fűbe taposott nyommá;
Egy pillanatnyi szünet
mielőtt elered az eső.

„Times Literary Supplement” 2001

ulsteri scots

JAMES McILHATTON

Rózsa a tövisek közt
(The Rose Among the Thorns)

A tövisek közt egy hajnali harmatcsepp-lágy rózsára bukkantam
És hozzányúltam e szép virághoz
Mint más is tenné
A hegyes tüskék megszúrtak s én felháborodtam
Mint egy nő miatt akit egyszer ismertem
Amikor találkoztam vele szépnak tűnt
És azt gondoltam igaz a szerelme
Szerető karjai közt tartott
Királynak éreztem magam
Hamarosan rájöttem a szerelme hamis
Ezt én bűnnek tartottam
A szavai édesek voltak behízelgők
El is kábítottak
Mint ki vakon szerelmes
Szinte nem láttam
De végül kinyílt a szemem
S ő ekkor elhajított mint egy követ
És olyannak láttam mint egy vadrózsát
A tövisek között
Amik szúrtak és téptek
S mintha ezt mondták volna
„Tegnap még szeretted ezt a boszorkányt
És látod mit tett ma veled”

ÉSZAK-OSZÉTIA

CARUKATI ALIKSZANDR

(A tenger mély, mondják sokan...)

(Фæзæггъыны денджызæй: у арф)

A tenger mély, mondják sokan,
És kék, mint az ég, éppen olyan.
Szívem is mély, mint a tenger,
Helyet kap ott minden ember,
És ha nézik a szememet,
Megláthatják a kék eget.

Цæрукъаты Алыксандр: „Цыма лæууын æзкувæн-доныраз...”
ИР, Ордоникидзе, 1968